

कास्की जिल्लाको दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी तथ्याङ्क

प्रकाशक

तथ्याङ्क कार्यालय, कास्की

२०७४

प्रकाशक : तथ्यांक कार्यालय, पोखरा, कास्की

फोन नं. ०६१-४६५३१३

फ्याक्स नं. ०६१-४६५३१३

Email: sokaski313@gamil.com

Web site: www.cbs.gov.np

प्रकाशन वर्ष : २०७४ आषाढ

प्रकाशन : १५० प्रति

सर्वाधिकार : तथ्यांक कार्यालय, कास्की, पोखरा

मुद्रण: न्यू सृजना छापाखाना

पोखरा लेखनाथ-८, जाल्पारोड

फोन नं. ०६१-५२३३२९

भूमिका

कास्की जिल्ला एक पहाडी जिल्ला भएकोले नदी किनारका बस्तीहरूमा बाढी र भिराला बस्तीहरूमा पहिरोको जोखिम रहेको छ । त्यसै गरी यस जिल्लामा आगलागी र चट्याङ्गबाट पनि धनजनको क्षती वर्षेनी हुने गर्दछ । दैवी प्रकोपका पछिल्ला कास्की जिल्लाका प्रमुख घटनाहरूमा वि.सं. २०६९ सालको बैशाखमा सेती नदीमा बाढी पहिरो, २०७१ सालमा अर्मलामा जमिन भासिएको, २०७२ साल वैशाख महिनाको भुकम्प र २०७२ सालको श्रावण महिनामा भदौरेतमागी र लुम्लेमा गएको पहिरो प्रमुख हुन् ।

प्रकोप पीडित उद्धार र राहत सम्बन्धी मापदण्ड तयारको लागि सूचना तथा तथ्यांकको खाचो रहने र जोखिममा परेका वस्तीको पहिचान गरी त्यस्ता बस्तीको संरक्षण अथवा बस्ती स्थानान्तरण लगायतका उपयुक्त व्यवस्था गर्नको लागि आवश्यक अध्ययन अनुसन्धान, योजना तथा कार्यक्रम निर्माण, बजेट तथा श्रोत साधनको व्यवस्था गर्ने र यस्ता वस्तीको जोखिम घटाउने सम्बन्धी कार्यक्रमको कार्यान्वयनको व्यवस्था गर्न प्रकोपको जोखिममा रहेका क्षेत्रको Risk Assessment तथा **Hazard Mapping** को व्यवस्था गर्नु पर्ने हुन्छ ।

त्यसै गरी प्रमुख समस्याको रूपमा रहेको अपराध पनि पोखरा उपत्यकाको बढ्दो जनघनत्वसँगै बढोत्तरी हुदै गएको पाइन्छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय, कास्कीको तथ्यांक अनुसार कास्की जिल्लामा प्रमुख रूपमा ज्यान सम्बन्धी, आत्महत्या सम्बन्धी, चोरी सम्बन्धी, आर्थिक अपराध सम्बन्धी, सामाजिक अपराध, महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी र अन्य अपराधका घटनाहरू हुने गर्दछ । कास्कीमा सुरक्षा व्यवस्था कडा गरिएका समयमा मात्र अपराध कमी हुने गरेको र अन्य समयमा बढी हुने गरेको पाइन्छ ।

यी माथि उल्लेखित विषयहरूमा सम्बन्धित सरकारी कार्यालय, नागरिक समाज, गैर-सरकारी संघ-संस्थाहरूको सहयोग समेत लिई पूर्व तयारी र व्यवस्थापन सम्बन्धी जन चेतना अभिवृद्धि गर्ने काममा दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी सूचना तथा तथ्यांकको आवश्यकता पर्दछ । कास्की जिल्लामा दैवी प्रकोप र अपराध जल्दोबल्दो समस्याको रूपमा देखा परेकोले यस सम्बन्धी तथ्यांकको खाचोलाई प्राथमिकतामा राखी यो अध्ययन गर्ने जमर्को गरिएको हो ।

यस कार्यलाई शुरूवात गर्न केन्द्रीय तथ्यांक विभागका महा-निर्देशक श्री सुमनराज अर्याल ज्यू, उप-महानिर्देशक ज्यूहरू र योजना शाखाका निर्देशक द्वयः श्री

राजन सिलवाल र गुणनिधि शर्मा ज्यू र त्यस शाखाका अन्य कर्मचारीहरू लगायत विभागका सम्पूर्ण कर्मचारीहरूले दिनुभएको दिशानिर्देश, हौसला तथा उत्प्रेरणा प्रति आभारी छु । तयारीको क्रममा कास्की जिल्लाका विभिन्न कार्यालय तथा संघसंस्थाका प्रमुख तथा तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु हुने सम्पुर्ण महानुभावहरू प्रति कृतज्ञ छु । त्यसैगरी तथ्यांक कार्यालय, कास्कीमा कार्यरत रहनु भएका कर्मचारीहरूले तथ्याङ्क संकलनमा महत्वपूर्ण भूमिका निभाउनु भएकोले उहाँहरू प्रति विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा, यो प्रकाशन यस कार्यालयको प्रथम प्रयास हो । कास्की जिल्लाका विभिन्न कार्यालय र संघसंस्थाबाट प्राप्त विवरणका आधारमा तथ्याङ्क कार्यालय कास्कीले प्रकाशन गरेको कास्की जिल्लाको दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी तथ्यांक, २०७४ ले केहि हद सम्म तथ्याङ्क प्रयोगकर्ताहरूको माग सम्बोधन हुन गई सरोकारवालाहरूलाई सहयोगी सामाग्रीको रूपमा उपलब्ध हुनेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु । यस प्रकाशनमा तोकिएको श्रोत साधनमा र समय सीमा भित्र तथ्याङ्क उपलब्ध हुन नसक्दा महत्वपूर्ण तथ्याङ्क तथा सूचना छुट हुन सक्ने र समावेश भएका तथ्याङ्कहरूमा पनि कमी कमजोरी हुन सक्दछन् । सवै पक्षको सकारात्मक सल्लाह एवं सुझाव प्राप्त भए आगामी प्रकाशनहरूमा परिस्कृत गर्दै निरन्तरता दिन सकिनेमा सरोकारवाला सवैसंग निवेदन गर्दछु ।

जगुलाल बस्याल
निर्देशक

मिति: २०७४ आषाढ

तथ्याङ्क कार्यालय, कास्की

विषयसूची

खण्ड १	अध्ययन परिचय	१
१.१	पृष्ठभूमि	१
१.२	उद्देश्य	२
१.३	तयारी विधि	२
१.४	तयारी सीमा	३
खण्ड २	कास्की जिल्ला परिचय	४
२.१	संक्षिप्त भूलक	४
खण्ड ३	दैवी प्रकोप	१२
३.१	परिचय	१२
३.२	दैवी प्रकोप सम्बन्धी विवरण	१४
खण्ड ४	अपराध	२२
४.१	परिचय	२२
४.२	अपराधसंग सम्बन्धित प्रमुख निकायहरूको विवरण	२३

तालिका सूची

तालिका नं.	विवरण	पेज नं
तालिका नं. २.१	जिल्लाको भौगोलिक अवस्था	५
तालिका नं. २.२	जमिनको भौतिक स्थिति	५
तालिका नं. २.३	भू-उपयोगको किसिम अनुसार जमिनको क्षेत्रफल	६
तालिका नं. २.४	कास्की जिल्लाको हावापानी वर्गीकरण	६
तालिका नं. २.५	कास्की जिल्लाको राजनीतिक तथा प्रशासनिक विभाजन	६
तालिका नं. २.६	जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	७
तालिका नं. २.७	स्थानीय तह अनुसार जनसंख्या र घरपरिवार वितरण, २०६८	७
तालिका नं. २.८	प्रमुख १० जातजाति अनुसार जनसंख्या	७
तालिका नं. २.९	सुविधा उपयोग गर्ने घरपरिवार	८
तालिका नं. २.१०	विद्यालय शैक्षिक संस्था, संख्या	८
तालिका नं. २.११	साक्षरता दर, प्रतिशत	८
तालिका नं. २.१२	जिल्लामा संचालित स्वास्थ्य संस्थाहरू	८
तालिका नं. २.१३	सडक निर्माणको लम्बाईको स्थिति (कि.मी.)	९

तालिका नं. २.१४	विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा	९
तालिका नं. २.१५	कास्की जिल्लामा रहेका ठूला जलविद्युत केन्द्रहरू	९
तालिका नं. २.१६	पर्यटन सम्बन्धी विवरण	१०
तालिका नं. २.१७	बनको किसिम अनुसार विवरण	१०
तालिका नं. २.१८	मानवीय गरिबीसंग सम्बन्धित सूचकहरू	१०
तालिका नं. २.१९	मानव विकाससंग सम्बन्धित सूचकहरू	११
तालिका नं. ३.१	साविकका गाविस/नपा अनुसारको विपदको अवस्था	१४
तालिका नं. ३.२	२०६८ साल देखि २०७२ साल सम्म घटेका विगतका घटना र त्यसबाट प्रभावित घरपरिवार	१५
तालिका नं. ३.३	दैवी प्रकोप उद्धार समिति, कास्कीबाट वितरण गरिएको पञ्चवर्षीय खर्च विवरण	१५
तालिका नं. ३.४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्कीबाट दैवी प्रकोपबाट पिडित परिवारलाई राहत पुऱ्याएको संख्या	१६
तालिका नं. ३.५	कास्की जिल्लाको वि.सं. २०७२ सालको भुकम्पबाट प्रभावित घर परिवार सम्बन्धी विवरण	१८
तालिका नं. ३.६	कास्की जिल्लाको २०७२ सालको भुकम्प प्रभावित घरको लाभग्राहीमा परेका संख्या	२०
तालिका नं. ३.७	हेलीप्याडहरूको विवरण	२१
तालिका नं. ४.१	आ.व. २०६८/०६९ को विवरण	२५
तालिका नं. ४.२	आ.व. २०६९/०७० को विवरण	२७
तालिका नं. ४.३	आ.व. २०७०/०७१ को विवरण	२८
तालिका नं. ४.४	आ.व. २०७१/०७२ को विवरण	२९
तालिका नं. ४.५	आ.व. २०७२/०७३ को विवरण	३०
तालिका नं. ४.६	आ.व. २०७३/०७४ को विवरण	३१
तालिका नं. ४.७	आर्थिक वर्ष अनुसार मासिक दर्ता भएका अपराध संख्या	३३
तालिका नं. ४.८	विभिन्न अपराधिक कार्यमा लागेका व्यक्तिहरूको त्रिवर्षीय मुद्दा दर्ता	३४
तालिका नं. ४.९	महिला तथा बालबालिका कार्यालय कास्कीमा दर्ता भएका अपराधका सम्बन्धी उजुरी संख्या	३५
तालिका नं. ४.१०	जिल्ला अदालत कास्कीमा रहेका लगत मुद्दाको विषयगत वर्गीकरण	३७
तालिका नं. ४.११	जिल्ला सरकारी वकीलको कार्यालय, कास्कीमा दर्ता भएका मुद्दाको विषयगत विवरण	४३
तालिका नं. ४.१२	कारागार कार्यालय, कास्कीमा रहेका थुनुवा तथा कैदीहरूको विवरण	४८

खण्ड १ : अध्ययन परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

तथ्याङ्क ऐन २०१५ र नियम २०४१ मा व्यवस्था भए बमोजिम तथ्याङ्क कार्यालय, कास्कीले विकास निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनको लागि जिल्लामा छरिएर रहेका तथ्याङ्कहरू संकलन गरी नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्दै जिल्लाको वस्तुस्थिति भल्कने गरी स्थानीय स्तरको आवश्यकता अनुसार विषयगत तथ्यांक तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ । त्यसै अनुरूप तथ्याङ्क कार्यालय कास्कीले कास्की जिल्लाको दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी तथ्यांक प्रकाशन गर्ने जमर्को गरेको हो । ऐन तथा नियममा भएको व्यवस्था र स्थानीय आवश्यकतालाई विचार गरी जिल्लामा बढ्दै गएको दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी विषयको सूचना तथा तथ्यांकले दैवी प्रकोपको पूर्व तयारी गरी विपद्का वेला कुशलतापूर्वक व्यवस्थापनको लागि जानकारी लिन सहयोग पुग्ने र समाजमा घट्ने विभिन्न अपराधलाई न्यूनिकरण गर्न सचेत भई अपराधिक क्रियाकलापको संवेदनशील पक्षलाई व्यवस्थापकीय किसिमले जिम्मेवारी निर्वाह वहन गर्न सरोकारवाला सवै निकायहरूलाई सहयोग पुऱ्याउदै लैजानु पर्ने खाँचो रहेको सन्दर्भमा “ कास्की जिल्लाको दैवी प्रकोप र घटना सम्बन्धी तथ्यांक , २०७४” तयार गरिएको हो ।

आजको एक्काइसौ शताब्दीको युगमा सवै क्षेत्रको खण्डिकृत तथ्यांकले दिगो विकासको परिकल्पना साकार पार्न सहयोग पुऱ्याउन सक्दछ । जलवायु परिवर्तन र मानवीय क्रियाकलापको नकारात्मक प्रभावले सृजित वर्षा तथा तापक्रमको घट्बढको कारण अतिवर्षा, सुख्खा भई बाढी पहिरो, चट्याङ्ग, आगालागीका प्रकोप बढ्दै गएको र बेलाबेला नेपालका विभिन्न भागमा भुकम्प गई राख्ने गर्दछ र पछिल्लो पटक वि.सं. २०७२ सालमा कास्की जिल्लालाई समेत ठूलो प्रभाव पार्ने गरी महा-भुकम्प गएको थियो । यस्ता प्रकारका दैवी प्रकोपका घटनाको सूचना तथा तथ्यांकले जोखिममा रहेका क्षेत्रहरूको पूर्व तयारीको लागि उपयोगी सामाग्री हुनेछ । त्यसै गरी समाजको जल्दोबल्दो समस्याको रूपमा रहेको अपराध सम्बन्धी सूचना तथा तथ्यांकले समस्यामा पर्ने वर्गलाई सचेत गराई विज्ञान र प्रविधिसंगै आएका नयाँ नयाँ अपराधको जानकारी लिई योजनाबद्ध रूपमा कार्यक्रम तय गर्न भरपर्दो आधार हुन सक्दछ । यस बस्तुनिष्ठ तथ्यलाई महशुस गरी जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालयहरू र सरोकारवाला सवैलाई यस सम्बन्धी योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा

मूल्याङ्कन प्रक्रियालाई सहयोगी भूमिकाको रूपमा अगाडि बढाउने क्रममा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग अर्न्तगत स्थापना भएको तथ्याङ्क कार्यालय कास्की मार्फत जिल्लामा उपलब्ध विवरणका आधारमा अध्ययन अगाडि बढाइएको छ । यस पुस्तकमा समावेश गरिएका तथ्याङ्क तथा सूचनाबाट दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी समस्या समाधान गर्नको लागि आवधिक योजना तयारी र यस सम्बन्धी चासो राख्ने जो कोहीलाई विकासका नविनतम सम्भावनाहरूको खोज, अध्ययन, अनुसन्धान एवं विश्लेषणको लागि सहयोग पुग्ने छ ।

१.२ उद्देश्य

यस जिल्लाको दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी तथ्यांकले जिल्लाको स्थितिको बोध मात्र नगरी भविष्यमा तय गरिने राहत वितरण र अपराध न्यूनिकरण सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रमको निर्माणसंगै कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन प्रणाली जस्ता कुराको पनि लेखाजोखा गर्न सक्नेछ । यसका निम्न उद्देश्यहरू रहेका छन् ।

१. दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी संक्षिप्त चिनारी गराई विद्यमान अवस्थाहरूको तथ्य चित्रण गर्ने,
२. दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी दिर्घकालिन योजना तथा नीति निर्माण गर्न सहयोग पुऱ्याउने,
३. जिल्ला स्थित सबै सरोकारवालाहरूलाई तथ्यांकीय सूचना दिई यस सम्बन्धी ज्ञान बृद्धि गर्न सहयोग पुऱ्याउने,

१.३ तयारी विधि

दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी अध्ययन विधि निम्नानुसार रहेको छ ।

१. कास्की जिल्ला स्थित विभिन्न कार्यालय र संघसंस्थाबाट उपलब्ध भएको द्वितीय श्रोतलाई आधार मानी विवरणहरू समावेश गरिएको छ ।
२. सम्बन्धित निकाय र जानिफकार व्यक्तिहरूसंग तथ्याङ्कको वास्तविकताको सन्दर्भका बारेमा छलफल गरी उपयुक्त तथ्याङ्क तथा विवरण समावेश गरिएको छ ।
३. भुकम्प पुनः निर्माण प्राधिकरण, साविक जिल्ला लगत संकलन व्यवस्थापन कार्यालय र तथ्यांक कार्यालय, कास्कीको तथ्यांक तथा अभिलेखको पनि आधार लिई अध्ययन गरिएको छ ।

१.८ तयारी सीमा

दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी अध्ययन तथ्यांक कार्यालय, कास्कीको पहिलो प्रयास हो । कास्की जिल्लाका विभिन्न कार्यालय र संघ संस्थाहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्क, जिल्लामा प्रकाशित प्रतिवेदनको पछिल्ला विवरण आदिको सीमामा रही यो तथ्यांक तयार गरिएको छ । तयार गर्ने क्रममा विभिन्न तहमा छरिएका श्रोत र विभिन्न कार्यालयबाट तथ्याङ्क संकलन गर्नु परेकोले श्रोत नै पिच्छे तथ्याङ्कहरू बाभूने स्थिति समेत रहेको र अन्य कतिपय ब्यवहारिक र प्राविधिक कठिनाईहरूले केहि महत्वपूर्ण तथ्याङ्कहरू अभै पूर्ण रूपमा समावेश गर्न सकिएको छैन । तयारीको यही सीमा क्षेत्रमा रही सघन रूपमा काम शुरू गरिएको चालु आ.व.२०७३/०७४ को अन्तिम १ महिनाको समय र तोकिएको बजेटमा तयार गरिएको दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी अध्ययन आउँदा दिनहरूमा थपिन सक्ने तथ्याङ्क तथा सूचनाको मागको आधारमा समय क्रममा अद्यावधिक गर्दै लैजानु पर्ने हुन्छ, जसलाई आउँदा प्रकाशनहरूमा समीक्षा गरी तयारीको सीमालाई समयानुकूल गरिने छ ।

खण्ड २ : कास्की जिल्ला परिचय

२.१ संक्षिप्त मलक

नेपालको प्रदेश नं. ४ पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र गण्डकी अंचलका ६ जिल्ला मध्ये कास्की जिल्ला एक पहाडी जिल्ला हो। यो जिल्ला नेपालको भूगोलको केन्द्र भाग (**Centroid**) स्थित विश्व प्रशिद्ध अन्नपूर्ण हिमश्रृंखलाको दक्षिणी काखमा अवस्थित रहेको छ। यस जिल्लाको सम्पूर्ण भू-भागलाई सप्तगण्डकी प्रवाह प्रणाली अन्तरगत सेतीगण्डकी, मोदी, मादी र तिनका सहायक नदी र खोलाहरूले प्रवाहित गरेका छन्। यस जिल्लाको सदरमुकाम समुन्द्र सतहबाट करिब ७५० मिटर उचाईमा रहेको पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रको सदरमुकाम पोखरा हो। यस जिल्लाको आकार करिब वर्गाकार रहेको छ भने फैलावट करिब ६३ कि.मी.को हवाई दुरीमा पूर्व-पश्चिम र करिब ५० कि.मी.को हवाई दुरीमा उत्तर दक्षिण रहेको छ। यो जिल्ला समुन्द्र सतहबाट न्यूनतम करिब ४५० मिटर (मादी नदीको किनार) देखि अधिकतम करिब ८,०९१ मिटर (अन्नपूर्ण प्रथम हिमाल) सम्म उचाईमा रहेको छ। यस जिल्लामा ११ वटा हिमशिखरहरू ७,००० मिटर भन्दा बढी उचाईमा रहेका छन्। ति हिमालहरू मध्ये उत्तर पश्चिम सिमानामा रहेको अन्नपूर्ण प्रथम (८,०९१ मिटर) र उत्तरी मध्य भागमा रहेको माछापुच्छ्रे (कुमारी चुचुरा **Vergin Peak**, ६,९९३ मिटर) प्रख्यात रहेका छन्। उत्तरको अन्नपूर्ण श्रृंखला सधैँ हिउँले ढाकी रहन्छ। उत्तर तर्फको मनमोहक हिम श्रृंखला, सेती नदीको गहिरो गल्छी, पाताले छागो, प्राकृतिक गुफाहरू र फेवातालमा माछापुच्छ्रेको प्रतिबिम्ब यस जिल्लाका आभूषण तथा पर्यटकलाई आकर्षण गराउने महत्वपूर्ण प्राकृतिक सम्पदा तथा निधिहरू हुन।

यस जिल्लाको क्षेत्रफल २०१७ वर्ग कि.मी. रहेको छ। क्षेत्रफलमा नेपालको सबै भन्दा ठूलो र जनसंख्यामा नेपालको दोश्रो ठूलो शहर, दोस्रो ठूलो ताल 'फेवाताल' र नौ तालको शहरको रूपमा परिचित पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका यसै जिल्लामा पर्दछ। पर्यटन, वाणिज्य, शिक्षा र स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा र सुविधाले सम्पन्न कास्की नेपालको एक सुन्दर र पर्यटकीय जिल्लाको रूपमा परिचित रहेको छ। नेपालमा आउने विदेशी पर्यटकहरूलाई काठमाण्डौ उपत्यका बाहिरको रोजाईमा पोखरा प्रमुख गन्तव्य स्थलको रूपमा रहदै आएको छ।

यस जिल्लामा एक महानगरपालिका र चार वटा गाउँपालिकाहरू स्थानीय तहमा विभाजन गरिएको छ। स्थानीय तहको रूपमा यस जिल्लालाई पोखरा लेखनाथ महानगरपालिकामा ३३ वडा र ४ वटा गाउँपालिकामा ३९ वटा वडा गरी जम्मा ७२

वटा वडामा बाँडिएको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार कास्की जिल्लामा ४,९२,०९८ जना मानिसहरू अक्सर बसोबास गरेका छन् । यस जिल्लाले नेपालको क्षेत्रफलको १.३७ प्रतिशत र जनसंख्याको १.८६ प्रतिशत अंश ओगटेको छ । ७५ जिल्ला मध्ये कास्की क्षेत्रफलमा २७ औं र जनसंख्यामा १९ औं स्थानमा रहेको छ ।

नेपालको जनसंख्या एटलस (CBS, Nepal) २०१४ अनुसार कास्की जिल्लाको जम्मा औषत आयु ७३.५ वर्ष, प्रौढ साक्षरता ७८.५७ प्रतिशत, वार्षिक प्रति ब्यक्ति आयमा ९६६ (US\$) र क्रय शक्तिमा १५६१ (PPP,U\$) रहेको छ । साक्षरताको दृष्टिकोणले ७५ जिल्लामा कास्की तेश्रो (८२.३८ प्रतिशत) स्थानमा र मानव विकास सूचकांक (HDI) मा समेत तेश्रो (०.५७६) स्थानमा रहेको छ । नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण २०६६/६७ अनुसार कास्की जिल्लामा गरिबीको रेखामूनि रहेका जनसंख्या करिब ४ प्रतिशत तथा गरिबीको विषमता (Poverty Gap) ०.७९ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका नं. २.१ : जिल्लाको भौगोलिक अवस्था

सि.नं.	विवरण	मान	
१	अक्षांस	२८° ०६' देखि २८° ३६' उत्तरी अक्षांश ।	
२	देशान्तर	८३° ४०' देखि ८४° १२' पूर्वि देशान्तर ।	
३	सिमाना	पूर्व	लमजुङ र तनहुं
		पश्चिम	स्याङजा र पर्वत
		उत्तर	मनाङ र म्याग्दी
		दक्षिण	स्याङजा र तनहुं
४	क्षेत्रफल	२०१७ वर्ग कि.मी. (२०१७०० हेक्टर)	
५	औषत लम्बाइ	करीब ६३ कि.मी., हवाई दुरीमा	
६	औषत चौडाइ	करीब ५० कि.मी., हवाई दुरीमा	

श्रोत : जिल्ला वस्तुगत विवरण, तथ्यांक कार्यालय, कास्की, २०७१

तालिका नं. २.२ : जमिनको भौतिक स्थिति

भू-क्षेत्र	भू-सतह
उच्च हिमाली पत्रे तथा परिवर्तित चट्टानी क्षेत्र	उच्च हिमाली क्षेत्र
घनपोखरा समूह क्षेत्र	मध्यवर्ती पहाडी तथा डाँडाहरू
नाउडाँडा समूह क्षेत्र	पहाडी फेदी तथा मैदानी उपत्याका
सेती समूह क्षेत्र	
अन्य समूह क्षेत्र	

तालिका नं. २.३ : भू-उपयोगको किसिम अनुसार जमिनको क्षेत्रफल

सि.नं.	भू-उपयोगको किसिम	क्षेत्रफल	
		हेक्टर	प्रतिशत
१	खेती गरेको जमिन	४८९६२	२४.३
२	खेती गर्न लायक	१३२००	६.५
३	वन जंगल	७५२६३	३७.३
४	चरन, भाडी, बुट्यान	२३९४२	११.९
५	आवास क्षेत्र	२१३८५	१०.६
६	हिंडले ढाकेको क्षेत्र	११५१६	५.७
७	अन्य (नदी, खोला,सडक,बाटो, बांभो जमिन)	७४३२	३.७
जम्मा		२०१७००	१००

श्रोत : जिल्ला वस्तुगत विवरण, तथ्यांक कार्यालय, कास्की, २०७१

जलभण्डार

कास्की जिल्ला जलभण्डारमा धनि रहेको छ । प्रमुख नदीहरूमा सेती, मादी, मोदी र मर्दी रहेका छन् भने प्रमुख खोलाहरूमा विजयपुर, फुर्से, सुरौदी, हर्पन, भुरुङ्गदी, कोत्रे, ईदी, काँहु, सुईखेत आदि रहेका छन् । शान्ती कुण्ड, फेवाताल, वेगनासताल, रूपाताल, दिपाङ्गताल, मैदीताल, न्युरेनीताल, कमलपोखरी, खास्टेताल, गुदेताल, बहुवाताल र स्याखुँताल जलभण्डारका अन्य श्रोतहरू हुन् ।

तालिका नं. २.४ : कास्की जिल्लाको हावापानी वर्गीकरण

वर्गिकरण	समुन्द्र सतह देखिको उचाई
उप-उष्ण हावापानी	१५०० मीटर सम्म
समशीतोष्ण हावापानी	१५००-२००० मीटर सम्म
समशीतोष्ण चिसो हावापानी	२०००-३००० मीटर सम्म
चिसो लेकाली हावापानी	३०००-४५०० मीटर सम्म
उच्च हिमाली हावापानी	४५०० मीटर भन्दा माथि

तालिका नं. २.५ : कास्की जिल्लाको राजनीतिक तथा प्रशासनिक विभाजन

क्र.सं.	स्थानीय तह			क्षेत्रफल, वर्ग कि.मी.
	नाम	केन्द्र	वडा संख्या	
१	पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका	पोखरा	३३	४६४.२४
२	अन्नपूर्ण गाउँपालिका	लुम्ले	११	३५०.३७

३	माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	लाहाचोक	९	५४४.५८
४	मादी गाउँपालिका	याम्जाकोट	१२	५६३
५	रूपा गाउँपालिका	रूपाकोट	७	९४.८१
जम्मा			७२	२०१७

श्रोत : नेपाल राजपत्र, नेपाल सरकार, मुद्रण विभाग, काठमाण्डौ - २०७३।१।२७

तालिका नं. २.६ : जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

विवरण	२०५८	२०६८
कूल नेपाल	२३१५१४२३	२६४९४५०४
कूल कास्की	३८०५२७	४९२०९८
महिला	१९५५३२	२५५७१३
पुरुष	१८४९९५	२३६३८५
कूल घरपरिवार संख्या	८५०७५	१२५६७३
वार्षिक जनसंख्या बृद्धि दर (प्रतिशत)	२.६२	२।५७
जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मी.) जना	१८८.७	२४४
पुरुष महिला अनुपात	९४.६	९२।४
परिवारमा अनुपस्थित जनसंख्या (विदेश)	२६५८२	५७३०५

तालिका नं. २.७ : स्थानीय तह अनुसार जनसंख्या र घरपरिवार वितरण, २०६८

क्षेत्र	घरपरिवार	जनसंख्या	जनसंख्या प्रतिशत
पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका	१०५८४४	४१४१४१	८४.२
अन्नपूर्ण गाउँपालिका	६०२९	२३४१७	४.८
माछापुच्छ्रे गाउँपालिका	५५१२	२१८६८	४.४
मादी गाउँपालिका	४५०८	१८१५३	३.७
रूपा गाउँपालिका	३७८०	१४५१९	३.०
जम्मा	१२५६७३	४९२०९८	१००

तालिका नं. २.८ : प्रमुख १० जातजाति अनुसार जनसंख्या

जातजाति	जनसंख्या	प्रतिशत
ब्राम्हण	१३६,८३४	२७.८
गुरुङ	८१,५९७	१६.६
क्षेत्री	७१,८०८	१४.६
मगर	४२,५४७	८.६
कामी	३८,९६३	७.९

नेवार	२३,९०४	४.९
दमाई/ढोली	१७,९९४	३.७
तामाङ	१३,३६२	२.७
सार्की	१२,३७४	२.५
ठकुरी	७,०२१	१.४

तालिका नं. २.९ : सुविधा उपयोग गर्ने घरपरिवार

सुविधा	२०५८	२०६८
सुधारिएको श्रोतको खानेपानी	८७.३	९३.३
बत्तिको लागि विद्युत प्रयोग गर्ने	६८.६	९५.५
टेलिभिजन भएका	४०.६	६३.५
रेडियो भएका	७५.०	६३.३
खाना वनाउन दाउरा प्रयोग गर्ने	४८.१	३२.५
शौचालय नभएका	१९	०.८५

श्रोत : रा.ज.ग., के.त.वि. ।

तालिका नं. २.१० : विद्यालय शैक्षिक संस्था, संख्या

विद्यालयको प्रकार	प्रा.वि.	नि.मा.वि.	मा.वि.	उच्च मा.वि.	जम्मा
सामुदायिक	२६०	५०	४८	६०	४१७
संस्थागत	१९	२५	१११	४८	२०३
जम्मा	२७९	७५	१५९	१०८	६२०

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, कास्की, २०७२

तालिका नं. २.११ : साक्षरता दर, प्रतिशत

क्षेत्र	२०४८	२०५८	२०६८
नेपाल	२५	५४।१	६५.९
कास्की	५७।२	७२।१३	८२.३८

श्रोत : रा.ज.ग., के.त.वि. ।

तालिका नं. २.१२ : जिल्लामा संचालित स्वास्थ्य संस्थाहरू

स्वास्थ्य संस्था	संख्या	स्वास्थ्य संस्था	संख्या
पोखरा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	१	नगर स्वास्थ्य केन्द्र	१२
क्षेत्रीय अस्पताल	१	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	१३
क्षेत्रीय क्षयरोग केन्द्र	१	गाउँघर क्लिनिक	१७४
क्षेत्रीय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१	खोप क्लिनिक	२१३
अञ्चल आयुर्वेद कार्यालय	१	मेडिकल कलेज	२
जिल्ला जन स्वास्थ्य कार्यालय	१	प्राइभेट अस्पताल	१८

जिल्ला आयुर्वेद केन्द्र	१	सामुदायिक अस्पताल	२
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	३	प्राईभेट पोलिक्लिनिक/OPD नर्सिङ होम	१०
आयुर्वेद औषधालय	३	रक्त संचार केन्द्र	१
स्वास्थ्य चौकी	४५	एम्बुलेन्स (चालु अवस्थामा)	२१
मेडिकल हल	४२७	PHC Outreach Clinic	१५७
स्वास्थ्य सम्बन्धी NGO, INGO	२६	Immunization Clinic (Regular)	२०४
Vitamin A Distribution Centre	४४१	DOTS Centre	११
FCHV (साविक गा.बि.स.)	७४१	DOTS Centre With Microscopy facility	५
FCHV (शहरी)	३२८	Urban DOTS	५
निजी प्याथोलोजि क्लिनिक	४०	DOTS treatment sub-centre	३४

श्रोत : HMIS, DPHO, Kaski, 2073

तालिका नं. २.१३ : सडक निर्माणको लम्बाईको स्थिति (कि.मी.)

सडकको प्रकार	जम्मा	कालोपत्रे सडक	ग्राभेल सडक	धुले सडक
राजमार्ग	९६.४९	९६.४९	०	०
प्रमुख शहरी सडक	६९.५९	६९.५९	०	०
ग्रामिण सडक	५५९.९६	७१.२७	१०४.४६	३८४.१८
जम्मा	७२६.०४	२३७.३५	१०४.४६	३८४.१८

श्रोत : गाउँपालिका/नगरपालिका वस्तुगत विवरण, तथ्यांक कार्यालय, कास्की, २०७४

तालिका नं. २.१४ : विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जा

विवरण	मान
लघुजलविद्युत (३६ वटा)	६९६ कि.वा.
सेती जलविद्युत केन्द्र	१.५ मे.वा.
फेवा जलविद्युत केन्द्र	१.० मे.वा.
मदीखोला जलविद्युत केन्द्र	२.३ मे.वा.
सेती दोश्रो जलविद्युत केन्द्र	०.९७९ मे.वा.
सोलार प्लान्ट जडान	१४७४ वटा
सुधारिएको चुल्हो	१९७१ वटा
गोबर ग्यास प्लान्ट	७८२१ वटा

श्रोत : कास्की जिल्ला एक चिनारी, २०७३, जि.वि.स., कास्की

तालिका नं. २.१५ : कास्की जिल्लामा रहेका ठूला जलविद्युत केन्द्रहरू

सि.नं.	जलविद्युत केन्द्रको नाम	स्थान	क्षमता (मेगावाट)
१	सेती जलविद्युत केन्द्र	नदीपुर पोखरा	१.५
२	फेवा जलविद्युत केन्द्र	पोखरा उप-महानगरपालिका	१

३	मदी खोला जलविद्युत केन्द्र	धिताल	२.३
४	सेती दोश्रो जलविद्युत केन्द्र	लेखनाथ नगरपालिका	०.९७९

श्रोत : कास्की जिल्ला एक चिनारी, २०७३, जिल्ला विकास समिति, कास्की

तालिका नं. २.१६ : पर्यटन सम्बन्धी विवरण

सेवा प्रदान गर्ने	संख्या	प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू
तारे होटल	१५	फेवाताल, वेगनासताल, रूपाताल, पाताले छागो, गुप्तेश्वर महादेव गुफा, महेन्द्रगुफा, सेती नदी, विन्दवासिनी मन्दिर, सराङकोट, भद्रकाली, माछापुच्छ्रे र अन्नपूर्ण हिमाल, अन्नपूर्ण बेस क्याम्प, विश्व शान्ती स्तुप, पञ्चासे क्षेत्र, लुम्ले, धम्पुस, घान्दुक, छुमरूड, सिकलेस, पुम्दीकोट, काँहुको भ्युटावर, अन्तरराष्ट्रिय पर्वतीय संग्रहालय, क्षेत्रीय संग्रहालय आदि ।
पर्यटकीय स्तरका होटल तथा लज	३१२	
ट्रावल एजेन्सी	२१५	
ट्रेकिङ एजेन्सी	१२५	
होमस्टे	२८	
पर्यटन र अध्यागमन कार्यालय	२	

श्रोत : कास्की जिल्ला एक चिनारी २०७३, जिविस कास्की ।

तालिका नं. २.१७ : बनको किसिम अनुसार विवरण

बनको किसिम	संख्या	क्षेत्रफल, हेक्टर
सामुदायिक बन	४९८	१८३२४.८३
कवुलियत बन	१	०.७५
संरक्षित बन	२	२४६२.९९
सरकारी बन		८०३९.५६
धार्मिक बन	२	४.७४
जम्मा		२८८३२.८७

श्रोत : कास्की जिल्ला एक चिनारी २०७३, जिविस कास्की ।

तालिका नं. २.१८ : मानवीय गरिबीसंग सम्बन्धित सूचकहरू

विवरण	कास्की	नेपाल
४० वर्ष भन्दा कम उमेर सम्म बाच्ने जनसंख्या, प्रतिशत	४.५९	७.५२
प्रौढ निरक्षरता	२१.४३	४०.४३
सुरक्षित खानेपानीबाट बञ्चित जनसंख्या, प्रतिशत	७.५५	१७.०९

५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको कुपोषण, प्रतिशत	२२.९	४०.५
Deprivation in economic Provisioning	१५.२२	२८.८०
मानव गरिबी सूचकांक	१६.५०	३१.१२

तालिका नं. २.१९ : मानव विकाससंग सम्बन्धित सूचकहरू

विवरण	कास्की	नेपाल
औषत आयु, वर्ष	७३.५१	६८.८०
प्रौढ साक्षरता, प्रतिशत	७८.५७	५९.५७
विद्यालय शिक्षाको औषत वर्ष	५.७६	३.९०
HDI, Arithmetic mean (Old Methodology)	०.६२३	०.५४१
HDI, Geometric Mean (New Methodology)	०.५७६	०.४९०

श्रोत : Nepal Human Development Report 2014, राष्ट्रिय योजना आयोग र UNDP Nepal

खण्ड ३ : दैवी प्रकोप

३.१ परिचय

प्रकोप उद्धार ऐन २०३९ (दोस्रो संशोधन सहित) ले प्रकोपको परिभाषा यस प्रकार गरेको पाइन्छ :-

“दैवीप्रकोप भन्नाले भूकम्प, आगलागी, आँधिबेरी, बाढी/पहिरो, अतिबृष्टी, अनिकाल, महामारी तथा यस्तै अन्य प्राकृतिक प्रकोपलाई संभन्नु पर्दछ र सो शब्दले औद्योगिक दुर्घटना, विष्फोटक वा विषाक्त पदार्थद्वारा हुने दुर्घटना तथा यस्तै कुनैपनि प्रकारको प्रकोपलाई समेत जनाउनेछ । ”

नेपाल सरकारले हाल मस्यौदा गरेको प्रकोप सम्बन्धी प्रस्तावित ऐन (जुन छलफलमा आएको छ) मा यसप्रकार परिभाषा प्रस्तावित छ ।

- क) “प्रकोप” भन्नाले कुनै पनि ठाउँमा विपत्तिपूर्ण अवस्था सिर्जना भई जनधनको क्षतिको साथै जनजीवनमा प्रतिकूल असर परी स्थानीय उपलब्ध साधन, स्रोत एवं क्षमताबाट समाधान हुन नसक्ने र वाह्य सहयोगको पनि आवश्यकता पर्नसक्ने, दुःखद् तथा कष्टपूर्ण अवस्थालाई जनाउनेछ ।
- ख) “प्राकृतिक प्रकोप” भन्नाले जल एवं जलवायुजन्य प्रकोप जस्तै: हिमपात, हिमपहिरो, हिमताल विष्फोटन, खडेरी, बाढी, हु्रिवतास, शीतलहर, तातोहावाको लहर, चट्टयाड, असिनापानी भौगर्भिक प्रकोप जस्तै भूकम्प, पहिरो, एवं अन्य प्रकारका प्रकोप जस्तै महामारी, अनिकाल, किटआतंक, जनावर आतंक तथा यस्ता अन्य कुनै पनि प्रकारको प्रकोपलाई समेत जनाउनेछ ।
- ग) “गैह्र प्राकृतिक प्रकोप” भन्नाले औद्योगिक प्रकोप जस्तै: खानी दुर्घटना, औद्योगिक बिष्फोटन, आगलागी, रासायनिक तथा विषाक्त ग्याँस चुहावट, विकिरण, यातायात जन्य प्रकोप जस्तै: हवाइ, सडक, रेल, पानीमा चलाइने सवारी साधनको दुर्घटना, प्राकृतिक ग्याँसको विष्फोटन तथा अन्य प्रकारका घटना जस्तै : भागदौड, हुलदंगा, आतंक सिर्जना गर्ने खालका कृयाकलाप, भौतिक संरचना भत्किइ हुने क्षति आदिलाई जनाउनेछ ।
- “दैवी प्रकोप भनेको त्यस्तो विपत्तिपूर्ण परिस्थिति हो, जुन परिस्थितिमा धेरैजसो जनजीवन अकस्मात अस्त-ब्यस्त हुन पुग्दछ । यस्तो परिस्थितिमा मानिसहरूले धेरै दुःख पाउछन् र यसको परिणामस्वरूप सुरक्षा, खाना आवास, लुगाफाटो, औषधी उपचार तथा सामाजिक सेवा जस्ता मान्छेलाई जीवनमा नभई नहुने अन्य आवश्यकताहरूको पूर्ति गर्नु आवश्यक हुन्छ” ।

प्रकोपको प्रकार

साधारतया प्रकोप २ प्रकारको हुन्छ ।

(१) प्राकृतिक : प्राकृतिक उथलपुथलबाट उत्पन्न हुने विपत्तिपूर्ण परिस्थिति ।

(२) मानवजन्य : मान्छेले गरेको कामको कारणबाट उत्पन्न हुने विपत्तिपूर्ण परिस्थिति ।

प्रकोपबाट हुने असरहरू

- क) मानवीय: (मृत्यु हुने, घाइते हुने, अशक्त हुने, घरवार विहीन हुने, असहाय हुने)
- ख) आर्थिक: (सम्पतिहरूको विनाश, रोजगारी गुम्ने, रोजगारीका अवसर गुम्ने, व्यक्तिगत तथा समग्र देशको आर्थिक अवस्था खस्कने)
- ग) वातावरणीय: (वातावरणीय प्रदुषण फैलने, विभिन्न प्रकारका रोगव्याधि फैलने, तापक्रम तथा हावापानीमा परिवर्तन आउने, वातावरणीय संतुलन बिग्रने)
- घ) भौगोलिक: (भौगोलिक संरचना बिग्रने, उत्पादकत्वमा ह्रास आउने, प्राकृतिक श्रोत तथा साधनहरूमा विनाश आउने)
- ङ) सामाजिक : (सामाजिक मूल्य र मान्यतामा ह्रास आउने, सामाजिक रिति थितिमा गिरावट आउने, समाजमा नकारात्मक प्रवृत्ति जस्तै: चोरी, डकैती, लुटपात जस्ता समस्याहरू देखापर्ने, समाजमा सामाजिक संरचनामा विनाश आउने)
- च) भौतिक सामग्रीगतहरू: (विद्यमान भौतिक तथा सामग्रीहरूको क्षति हुने, समाजमा स्थापित भएका सुविधाका साधनहरू जस्तै: सञ्चार, विद्युत, खानेपानी, कल कारखाना, बजार इत्यादीमा क्षति पुग्न गई सो समुदाय, समाज त्यस्ता सुविधाहरूबाट वञ्चित हुने)

कास्की जिल्लामा घट्ने दैवी प्रकोप तथा विपद्मा बाढी, पहिरो, असिना, चटयाङ्ग, आगलागी, भू-क्षय, हुरीबतास र भू-कम्प आदि प्रमुख रूपमा देखिन्छन् । कास्कीका पछिल्ला घटनालाई केलाउने हो भने वि.सं. २०६९ साल बेशाखमा सेती नदीमा आएको भिषण बाढी, २०७१ सालमा अर्मलामा जमिन भासिएको, २०७२ साल बैशाख महिनामा आएको विनाशकारी महा भू-कम्प, २०७२ सालको श्रावण महिनामा साविकका लुम्ले, भदौरेतामागी गाविसहरूमा गएको भीषण पहिरो आदि मुख्य रहेका छन् । त्यसै गरी सेती नदीको आसपास जमिन भासिने समस्या पनि यस जिल्लाको मुख्य जोखिम रहेको छ । पोखरा लेखनाथ उपत्यका र आसपासका केही भाग बाहेक यस जिल्लाको सम्पूर्ण भू-भागको बनावट भिरालो किसिमको छ । यस्तो बनावटका

कारणले वर्षातमा भू-क्षय तथा बाढी पहिरो गई मानवीय तथा विभिन्न किसिमका धनजन, घर, जग्गा-जमिन, गाई वस्तु समेत क्षती हुने गरेको छ । सेती नदीको र यसका शाखा नदीहरूको भू-बनावटका कारणले कुनै पनि बेला ठूलो विपद् तथा दैवी प्रकोप आउन सक्ने खतरा टडकारो रूपमा छ । त्यसै गरी फेवाताल र वेगनास तालमा अचानक आउने हावाहुरीका कारण बेलाबेलामा मानवीय क्षती समेत हुने गरेको छ । विगत दुई दशक देखि जल्दोबल्दो समस्याका रूपमा देखिएको जलवायु परिवर्तनको प्रभाव सिङ्गो मानव समुदाय र प्रकृतिका लागि साभा चुनौतीका रूपमा अगाडी आएको छ । मानव सृजित विविध कारणहरूले गर्दा वातावरण जटिल र अस्वाभाविक बन्दै गएको छ ।

३.२ दैवी प्रकोप सम्बन्धी तिवरण

तालिका नं. ३.१ : साविकका गाविस/नपा अनुसारको विपदको अवस्था

अति उच्च जोखिममा रहेका साविकका गा.वि.स. /नगरपालिका			
पहिरो	असिना	चट्याङ	खडेरी
भदौरे तामागी, ढिकुरपोखरी, कास्कीकोट, दाङसिङ, सादीखोला, सिल्दुजुरे, देउराली, धम्पूस, ल्वाङघलेल, भाचोक, हंसपुर, कालीका, माभठाना, मौजा, मिजुरेडाँडा, नामार्जुङ्ग, पार्चे, रूपाकोट, सिद्ध, थुमाकोडाँडा, लेखनाथ न.पा.४,५,१८,१३,१४,१५ पोखरा उ.म.न.पा.१,२७ र २०	चापाकोट, घान्द्रुक, लुम्ले, माछापुच्छ्रे, सिल्दुजुरे, घाचोक, धिताल, भाचोक, हंसपुर, कालिका, मिजुरेडाँडा, नामार्जुङ्ग, पार्चे, सैमराङ्ग, लेखनाथ न.पा.३,२,६,९,१०,११,१६,१७, पोखरा उ.म.न.पा.१०,१९,२०,२१	चापाकोट, ढिकुरपोखरी, लाहाचोक, धिताल, हंसपुर, माभठाना, पार्चे, सैमराङ्ग, थुमाकोडाँडा, लेखनाथ ९,१०,११ र पोखरा २१	पुरन्चौर, घान्द्रुक, भाचोक, मिजुरेडाँडा, थुम्की, लेखनाथ १,२,३,६-१२, १६,१७ र पोखरा १३,१९ र २३ ।

अति उच्च जोखिममा रहेका साविकका गा.वि.स. / नगरपालिका			
बाढी	हावाहुरी	आगोलागी	कृषिमा रोग किराको प्रकोप
भदोरे तामागी, कास्कीकोट, माछापुच्छ्रे, सार्दीखोला, धम्पुस, देउराली, हंसपुर, कालिका, मौजा, निर्मलपोखरी, रूपाकोट, सिद्ध, लेखनाथ न.पा. १,४,५,७,८ र १२ र पोखरा १, ४,९,१०,१४,१६,१८, हेम्जा, निर्मलपोखरी	माभूठाना, लेखनाथ न.पा. १ र १२	भाचोक, मिजेरेडाँडा	पुरन्चौर, घाचोक, रूपाकोट, थुम्की, लेखनाथ न.पा. ७ र ८, पोखरा उप म.न.पा.१८,१९,२० र २५

अति उच्च जोखिममा रहेका साविकका गा.वि.स. / नगरपालिका			
नदी कटान	पानीको मूल स्रोत	मिचाहा प्रजाति	पशुरोग
रिभान, सार्दीखोला, लाहाचोक	सल्यान, लेखनाथ न.पा. १,१२, १६,१७ र पोखरा १३ र २४	पुरन्चौर, रिभान, सल्यान, ल्वाङ्गलेल, लेखनाथ म.न.पा.१८ र पोखरा उपमहानगरपालिका २५	लेखनाथ न.पा. १६,१७

श्रोत : जिल्ला विपद् पूर्व तयारी प्रति कार्य योजना, २०७३, जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति, कास्की

तालिका नं. ३.२ : २०६८ साल देखि २०७२ साल सम्म घटेका विगतका घटना र त्यसबाट प्रभावित घरपरिवार

जोखिम	२०६८ साल	२०६९ साल	२०७० साल	२०७१ साल	२०७२ साल
आगोलागी	२९	३२	५६	४०	१५
चट्याङ्ग	२	०	०	५	८
बाढी/पहिरो	४१	१७६	४२	९७	१९७
हावाहुरी	०	२०	५	१०	०
भुकम्प	२७	०	०	०	१२१३९

श्रोत : जिल्ला विपद् पूर्व तयारी प्रति कार्य योजना, २०७३, जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति, कास्की

तालिका नं. ३.३ : दैवी प्रकोप उद्धार समिति, कास्कीबाट वितरण गरिएको पञ्चवर्षीय खर्च विवरण

आर्थिक वर्ष	खर्च भएको रकम	दैवी प्रकोपमा भएको खर्च (प्रतिशत) आधार वर्षबाट	बृद्धि दर (प्रतिशत)
२०६८/०६९	३९,६०,०००.००	१००	

२०६९/०७०	१,५९,६०३५५।००	४०३	३०३
२०७०/०७१	४,६०७६५०।००	११६	१६
२०७१/०७२	१,९०,४२०६६।००	४८१	३८१
२०७२/०७३	२,१५,७५८००।००	५८१	४८१

श्रोत : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्की, २०७३

माथिको तालिकाबाट कास्की जिल्लामा विगत ५ वटा आर्थिक वर्षमा दैवी प्रकोपमा भएको खर्च आ.व.२०७०/२०७१ बाहेक अन्य सबै आ.व.हरूमा धेरै गर्नु परेको देखिन्छ । वि.सं. २०७२ सालमा गएको महाविनासकारी भूकम्पको प्रभावले दैवी प्रकोप सम्बन्धी खर्चमा अत्यधिक बृद्धि भएको पाइन्छ ।

तालिका नं. ३.४ : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्कीबाट दैवी प्रकोपबाट पिडित परिवारलाई राहत पुऱ्याएको संख्या

वर्ष र महिना	राहत पुऱ्याएको परिवार संख्या					
	आगलागी	चट्याङ्ग	बाढी/पहिरो	भूकम्प	हावाहुरी	जम्मा
२०७० चैत्र	५				५	१०
२०७१ बैशाख	९				८	१७
२०७१ जेष्ठ	६					६
२०७१ आषाढ			८		२	१०
२०७१ श्रावण		१	४२			४३
२०७१ भाद्र		२	४६			४८
२०७१ असौज	८					८
२०७१ कार्तिक			१			१
२०७१ मंसिर	३					३
२०७१ पौष	१					१
२०७१ माघ	३					३
२०७१ फाल्गुण	५					५
२०७१ चैत्र					५	५
२०७२ बैशाख	५			१००१		१००६
२०७२ जेष्ठ				१२१५		१२१५
२०७२ आषाढ		३	१९	४१७		४३९
२०७२ श्रावण			१०२	१६९		२७१
२०७२ भाद्र			५०			५०
२०७२ असौज	२		२६			२८
२०७२ कार्तिक	१					१
२०७२ मंसिर	३					३

२०७२ पौष	३					३
२०७२ माघ	२					२
२०७२ फाल्गुण	१					१
२०७२ चैत्र	४					४
२०७३ बैशाख	३		२		१	६
२०७३ जेष्ठ	५		४		२०	२९
२०७३ आषाढ	२	१	११			१४
२०७३ श्रावण	१	१	३२			३४
२०७३ भाद्र	१		३७			३८
२०७३ असौज	०		६१			६१
२०७३ कार्तिक	२	२	३			७
२०७३ मंसिर	२		१			३
२०७३ पौष	०					०
२०७३ माघ	१		०	०	०	१
२०७३ फाल्गुण	३		२		२	७
२०७३ चैत्र	२	१			८	११
२०७४ बैशाख	५	२			१०	१७
२०७४ जेष्ठ			५		५	१०
२०७४ आषाढ	१		६२			६३
जम्मा	८९	१३	५१४	२८०२	६६	३४८४

श्रोत : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी वार्षिक र मासिक प्रतिवेदन, २०७४, आषाढ

माथिको तालिकाबाट नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्कीमा दैवी प्रकोपबाट पिडित घरपरिवारलाई राहत पुऱ्याएकोमा सवै भन्दा बढी वि.सं. २०७२ सालको महा भुकम्प रहेको छ भने बाढी पहिरो, आगालागी, हावाहुरी र चट्याङ्ग बढ्दो क्रममा नै वर्षेनी हुने गर्दछ । वि.सं २०७० साल चैत्र देखि २०७४ साल आषाढ महिनाको अवधिमा समग्रमा हेर्दा सवै भन्दा कम दैवी प्रकोपको घटना प्रत्येक वर्ष कार्तिक महिना देखि चैत्र महिनाको अवधिमा देखिन्छ ता पनि आगलागीको घटना भने यस अवधिमा बढी नै देखिन्छ ।

वि.सं. २०७२ साल बैशाख १२,१३ र २९ गते गोरखाको वारपाक इपिसेन्टर भई गएको महा भुकम्पले कास्की जिल्लाका विभिन्न क्याम्पस, विद्यालय, कार्यालय भवन, सामुदायिक भवन, संघसंस्थाको भवन, निजी आवासीय भवन, सडक, कूलो तथा नहर, खानेपानी मुहान, कृषियोग्य जमिन आदिमा क्षती भएको थियो । भुकम्प पुनः निर्माण प्राधिकरणको नेतृत्वमा तथ्यांक कार्यालय, कास्कीबाट नीजि आवासीय

घरहरूको सर्वे इञ्जिनियर र सामाजिक परिचालकको संयुक्त टोलीबाट जिल्ला विकास समितिबाट प्रमाणित भई आएको घरपरिवारको सूचिको स्थलगत रूपमा सर्वेक्षण संचालन भएको परिवारका आधारमा साविकका गाविस र नगरपालिकाको विवरण देहायका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

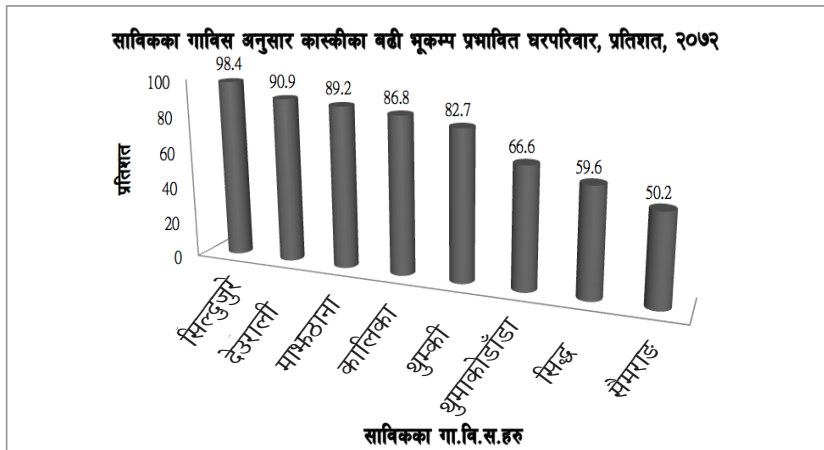
तालिका नं. ३.५ : कास्की जिल्लाको वि.सं. २०७२ सालको भुकम्पबाट प्रभावित घर परिवार सम्बन्धी विवरण

साविक गा.वि.स. /न.पा.	रा.ज.ग.२०६८ अनुसार घरपरिवार संख्या	भुकम्प प्रभावित घरपरिवार, संख्या	भुकम्प प्रभावित घरपरिवार, प्रतिशत
भाचोक	३७८	११६	३०.७
भदौरे तमागी	८७५	१३१	१५.०
चापाकोट	६८०	१७१	२५.१
दाडासिङ	८१०	७२	८.९
देउराली	६४८	५८९	९०.९
धम्पूस	६२०	४४	७.१
ढिकुरपोखरी	१,८८०	२२२	११.८
धिताल	७६७	१८०	२३.५
घाचोक	५८८	६९	११.७
घान्द्रुक	१,१०२	१५७	१४.२
हंसपुर	९६३	४१७	४३.३
कालिका	१,०२६	८९१	८६.८
कास्कीकोट	१,५०८	१४५	९.६
लाहाचोक	८२९	१२१	१४.६
लेखनाथ न.पा.	१७४०५	१५३४	८.८
लुम्ले	१,०५६	२४०	२२.७
लवाङघलेल	१,०७०	१९४	१८.१
माछापुच्छे	३९५	८०	२०.३
माभठाना	८३३	७४३	८९.२
मौजा	३७९	७९	२०.८
मिजुरेडाँडा	९०७	२५८	२८.४
नामार्जुङ्ग	२६४	५८	२२.०
पार्चे	५८९	२९३	४९.७
पोखरा उपमहा न.पा.	८२८७०	२३६०	२.८
पुरन्चौर	८६५	१६६	१९.२
रिभान	३६४	६२	१७.०

रूपाकोट	७२८	२१४	२९.४
सैमराड	३०९	१५५	५०.२
सल्यान	९२६	५१	५.५
सादीखोला	८७९	१०७	१२.२
सिद्ध	८१४	४८५	५९.६
सिल्दजुरे	५७०	५६१	९८.४
थुमाकोडाँडा	७३४	४८९	६६.६
थुम्की	८२८	६८५	८२.७
जम्मा	१२५४५९	१२१३९	९.७

श्रोत : जिल्ला लगत संकलन व्यवस्थापन कार्यालय, कास्की, २०७३

माथिको तालिकाबाट वि.सं. २०७२ सालको बैशाख १२ र २९ गते आएको महाभुकम्पबाट करिब १० प्रतिशत घरपरिवार क्षती भएका थिए । सबै भन्दा बढी प्रभावित भएका साविकका गा.वि.स.हरूमा सिल्दजुरे (९८.४ प्रतिशत), देउराली (९०.९ प्रतिशत), माभठाना (८९.२ प्रतिशत), थुम्की (८२.७ प्रतिशत), थुमाकोडाँडा (६६.६ प्रतिशत), सिद्ध (५९.६ प्रतिशत) र सैमराड (५०.२ प्रतिशत) रहेका थिए । यी क्षेत्रहरू कास्की जिल्लाको पूर्वी भेगमा जुन २०७२ सालको इपिसेन्टर गोरखाबाट नजिक पर्दछन् भने सबै भन्दा कम प्रभावित साविकका पोखरा उपमहानगरपालिका (२.८ प्रतिशत), सल्यान (५.५ प्रतिशत), धम्पुस (७.७ प्रतिशत), लेखनाथ (८.९ प्रतिशत), दाङ्गसिङ्ग (८.९ प्रतिशत) र कास्कीकोट (९.६ प्रतिशत) रहेका थिए ।

तालिका नं. ३.६ : कास्की जिल्लाको २०७२ सालको भुकम्प प्रभावित घरको
लाभग्राहीमा परेका संख्या

साविक गा.वि.स. / न.पा.	लगत संकलन गरेको घरपरिवार संख्या	लाभग्राहीको संख्या	लाभग्राहीको सूचि प्रतिशत
भाचोक	११२	८८	७८.६
भदौरे तमागी	११३	५५	४८.७
चापाकोट	१६६	१०८	६५.१
दाडासिङ	६२	३१	५०.०
देउराली	५२१	३५५	६८.१
धम्पूस	४०	२६	६५.०
ढिकुरपोखरी	२१२	१२२	५७.५
धिताल	१६७	५२	३१.१
घाचोक	६४	४४	६८.८
घान्द्रुक	१३६	६५	४७.८
हंसपुर	३६२	१८४	५०.८
कालिका	७९२	४८८	६१.६
कास्कीकोट	१३६	१०२	७५.०
लाहाचोक	१०६	६४	६०.४
लेखनाथ न.पा.	१३५७	८१३	५९.९
लुम्ले	१८९	१६२	८५.७
लवाङघलेल	१६६	१३०	७८.३
माछापुच्छे	७१	५०	७०.४
माभठाना	६३५	३८४	६०.५
मौजा	७६	४१	५३.९
मिजुरेडाँडा	२२७	१७१	७५.३
नामार्जुङ्ग	५३	२८	५२.८
पार्चे	२४९	६२	२४.९
पोखरा उपमहा न.पा.	२०४८	१०८०	५२.७
पुरन्चौर	१६०	५८	३६.३
रिभान	६१	५०	८२.०
रूपाकोट	२०६	१७१	८३.०
सैमराङ	१२६	८९	७०.६
सल्यान	४४	२९	६५.९
सादीखोला	९४	४१	४३.६
सिद्ध	४४०	२४०	५४.५
सिल्दजुरे	५०८	३२७	६४.४

थुमाकोडाँडा	४४९	१५२	३३.९
थुम्की	६०१	४०६	६७.६
जम्मा	१०७४९	६२६८	५८.३

श्रोत : जिल्ला लगत संकलन व्यवस्थापन कार्यालय, कास्की, २०७३

विपदको समयमा उपयोगमा ल्याउन सकिने गरी कास्की जिल्लाका विभिन्न स्थानहरूमा हेलीप्याड बनाइएको छन् । ति स्थानहरूको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३.७ : हेलीप्याडहरूको विवरण

साविक गा.वि.स. / न.पा.	अक्षांश र देशान्तर	उचाई (मी.)	साइज (फिट)	कैफियत
सिल्दजुरे-९, लामाखेत	२८°१६' १५", ८४°०५' ००"	९२०	९५X९५	GR08022718
माभठाना -३, माभवेसी	२८°१३' ०८", ८४°०९' ३६"	६२०	९५X९५	GR14652130
पोखरा- ११, फूलबारी	२८°१३' २६", ८३°५९' ४०"	८७६	११५X११५	GR99572272
पोखरा- ६, लेकसाइड	२८°१२' २४", ८३°५७' ३३"	९८०	११५X११५	GR95572085
पोखरा- १४, सेतीदोभान	२८°०९' ३५", ८४°०२' ४०"	६३०	११५X११५	GR03621530
जिल्ला कारागार कार्यालय	२८°११' १७", ८३°५७' ५४"	८३०	११५X११५	GR97372075
भदौरे तामागी -९, पञ्चासे	२८°१४' ३०", ८३°५२' ३७"	८१२	९५X९५	GR88172522
लुम्ले-३, तान्चोक	२८°१७' ५९", ८३°४८' २६"	१६५०	९५X९५	GR81153290
सराङकोट, रिपिटर टावर	२८°१४' ४२", ८३°०५' १०"	१२५७	९५X९५	GR94972507
रत्नमन्दिर पोष्ट	२८°१२' २३", ८३°५७' ३९"	८००	९५X९५	GR96152077
सेतीदोभान पोष्ट	२८°०९' ३८", ८४°०१' ५८"	६२०	९५X९५	GR03421545

श्रोत : जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७३ जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति, कास्की

खण्ड ४ : अपराध

४.१ परिचय

संयुक्त राष्ट्रसंघको परिभाषा अनुसार सत्य बोल्नु, चोरी नगर्नु, अर्काको धनजनको हानी नगर्नु, आमा बुवा, गुरूजन र अन्य मान्यजनहरूको आदर र सम्मान गर्नु आदि सामाजिक नैतिक आचरण भित्र पर्दछन् भने राज्यले बनाएको नियम कानून परिपालन गर्नु एक नागरिकको कर्तव्य हो । कुनै व्यक्तिले सामाजिक नैतिक आचरण र राज्यले बनाएका नियम कानून विपरित काम गर्नु अपराध हो ।

सामाजिक नियम, मूल्य, मान्यता, नैतिक आचरण, धार्मिक तथा सामाजिक संस्कारका नियम उलंघन गर्नुलाई अपराध मानिन्छ । अपराधशास्त्री सरजेट सटीफनको भनाई अनुसार समुदायमा अधिकांश व्यक्तिहरूले गर्न नहुने भनी गरिएका समाज विरोधी कामहरू गर्नु अपराध मानिन्छ ।

समय, स्थान र सामाजिक तथा धार्मिक संस्कार अनुसार अपराध फरक पर्न सक्दछ । कुनै देशमा अपराधिक कृत्याकलाप भनेर मानिने विषय कुनै देशमा सामान्य विषय पनि मानिन सक्दछ । जस्तै : कुनै देशको मुस्लिम समुदायमा तलाक दिनुलाई सामान्य सामाजिक संस्कार मानिन्छ भने कुनै देशमा अपराध मानिन्छ ।

अपराध शास्त्रीहरूको भनाई अनुसार उद्देश्यका आधारमा अपराध चार प्रकार हुन्छन् ।

१. हत्या २. जघन्य अपराधी ३. सम्पत्तिको विरुद्ध अपराधी ४. काम वासनाको अपराधी

कास्की जिल्लामा घटेका अपराधहरूको आधारमा देहाय बमोजिम अपराधको वर्गीकरण गर्न सकिन्छ ।

१. ज्यान सम्बन्धी अपराध जस्तै : खुन डाँका, कर्तव्य ज्यान, गर्भपतन, ज्यान मार्ने उद्योग, भवितव्य ज्यान, फुटकर ज्यान, गौवधआदि ।

२. आत्महत्या सम्बन्धी

३. चोरी सम्बन्धी

४. संगठित तथा आर्थिक अपराध सम्बन्धी

५. सामाजिक अपराध सम्बन्धी

६. महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी

७. विविध अपराध सम्बन्धी

मनोविज्ञानवेत्ताहरूको भनाई अनुसार व्यक्तिको बाल्यकाल आमा बाबु वा अन्य परिवारका सदस्यहरूबाट माया ममताबाट बञ्चित भई राम्रो वातारणमा समय

व्यतित हुन नपाएमा कुसंस्कार युक्त र अनैतिक भई मानसिक ग्रन्थमा हिनताबोध हुन गई नकारात्मक भावनाहरू सृजना भएर उक्त व्यक्ति अपराधिक क्रियाकलापमा संलग्न हुन पुग्दछ ।

हाम्रो समाजमा घट्ने अपराधिक क्रियाकलापहरूको संख्या र प्रकृति देहायको विषयले फरक पर्न सक्दछ ।

१. वर्ष अनुसार
२. महिना अनुसार
३. बार अनुसार
४. समय अनुसार
५. लिङ्ग अनुसार
६. व्यक्तिको उमेर अनुसार
७. व्यक्तिको शारिरिक अवस्था अनुसार
८. परिवारको आर्थिक अवस्था अनुसार

अपराधिक क्रियाकलापको रोकथाम

अपराधिक कृयाकलापको रोकथामको लागि समाज, समुदाय, परिवार, व्यक्ति र संघसंस्थाहरूको भुमिका महत्वपूर्ण रहेको हुन्छ । त्यसै गरी समाजमा घट्ने अपराधिक कृयाकलाप न्युनिकरणको लागि राज्यबाट बनाइएका ऐन, कानुन र नियमहरूको भुमिका अग्रणी रहने गर्दछ । राज्यबाट बनाइएका कानुनको परिपालन गर्नु गराउनु सबैको कर्तव्य मानिन्छ । नेपाल सरकारबाट स्थापना गरिएका देहायका निकायहरू अपराध नियन्त्रण गरी यस सम्बन्धी ऐन, कानुन तथा नीति तय गर्न महत्वपूर्ण रहदै आएका छन् ।

४.२ अपराधसंग सम्बन्धित प्रमुख निकायहरूको वितरण

(क) नेपाल प्रहरी (अपराध अनुसन्धान विभाग)

लोक कल्याणकारी राज्यको अवधारणा अनुरूप नागरिकको जिउ धनको सुरक्षा गर्न, शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्न, मानव अधिकारको संरक्षण गर्न एवं जनकल्याणकारी सेवाहरू प्रदान गर्ने उदेश्यका साथै समाजमा घट्ने अपराधिक क्रियाकलापलाई नियन्त्रण तथा अनुसन्धान गर्न नेपाल प्रहरीको भुमिका महत्वपूर्ण रहेको हुन्छ । अपराधिक क्षेत्रमा देखिएको चुनौतिहरूको सामना गर्न प्रहरी प्रधान कार्यालयको प्रत्यक्ष मातहतमा अपराध अनुसन्धान विभागको स्थापना वि.सं.२०४९ साल भएको छ ।

सिमित श्रोत र साधनका वावजुद पनि अपराध अनुसन्धान विभागले देशका ७५ वटै जिल्ला प्रहरी कार्यालयहरू, १४ अञ्चल प्रहरी कार्यालयहरू, ५ क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालयहरू तथा काठमाण्डौं महानगरीय प्रहरी आयुक्तको कार्यालयबाट भएको अपराध अनुसन्धान तथा नियन्त्रण कार्यको निरीक्षण, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी सांगठनिक लक्ष्य पूर्तिका लागि अहम भूमिका निर्वाह गर्दै आइरहेको छ । लक्ष्यहरू प्रचलित राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय कानूनी व्यवस्था अनुसार उक्त कानूनको अधिनमा रही प्रभावकारी ढंगबाट अपराध नियन्त्रण तथा अनुसन्धान गर्दै आम नागरिकहरूलाई न्यायको प्रत्याभूति दिलाउनु यस विभागको मुख्य लक्ष्य रहेको छ । यस विभागका अपराध सम्बन्धी देहायका क्रियाकलापहरू प्रमुख रहेका छन् ।

१. अपराध अनुसन्धान तथा नियन्त्रणको क्षेत्रमा राष्ट्रिय नीति तर्जुमा गर्ने, अपराध अनुसन्धान सम्बन्धी नीति निर्देशन र आदेश जारी गरी मातहत अनुसन्धानकर्ता तथा अनुसन्धान सम्बन्धी निकायलाई कार्यान्वयन गर्न लगाउने
२. राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय स्तरका अपराध नियन्त्रण गर्ने निकायसँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने
३. अपराध अनुसन्धान र नियन्त्रणमा भएको कार्य पद्धती, प्रगती विवरणको मूल्याकन गर्न मातहत निकायको निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गर्ने
४. राष्ट्रिय तथा सम्बद्ध अन्तरराष्ट्रिय स्तरका सम्पूर्ण अपराधिक अभिलेख एवं तथ्याङ्क राख्नुको साथै सो अभिलेखको विश्लेषण गर्ने र सोही आधारमा अपराध अनुसन्धान सम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा गरी लागू गर्ने गराउने,
५. कुनै एक क्षेत्र, अञ्चल र जिल्लाको भौगोलिक सीमा भन्दा वढी क्षेत्रमा प्रभाव पार्ने किसिमका जघन्य प्रकृतिका अपराधहरूको अवस्था अनुसार अनुसन्धान गर्ने र अन्तर क्षेत्रबीच समन्वय र सहयोग उपलब्ध गराउने भूमिका निर्वाह गर्ने,
६. मातहत निकायहरूबाट समाधान हुन र गर्न नसकेका मुद्दा तथा घटनाको केन्द्रबाटै अनुसन्धान गर्न अपरिहार्य भएमा कुनै पनि मुद्दाको अनुसन्धान गर्ने। पीडित पक्षको उद्धार सम्बन्धी गतिविधीमा प्रभावकारीता ल्याउन विभिन्न कार्यक्रमहरू लागू गर्ने,
७. अपराध स्थिति अनुसन्धानको व्यवस्था आदि विषयमा र्सवसाधारणलाई जानकारी वा सूचना प्रवाहको व्यवस्था मिलाउने।
८. क्षेत्र लगायत अञ्चल र जिल्लाका अनुसन्धान शाखालाई आवश्यक पर्ने

वैज्ञानिक तथा अन्य श्रोत साधनहरूको समुचित व्यवस्था मिलाउने ।

९. इन्टरपोल सम्बन्धी कार्यलाई सुदृढगरी अन्तर्राष्ट्रिय अपराधीहरूको अभिलेख राख्ने साथै सो सम्बन्धी गतिविधी वारेमा जानकारी हासिल गर्ने ।
१०. हाल संचालनमा रहेको सामुदायिक प्रहरी सेवालाई प्रभावकारी अपराध नियन्त्रणका लागि भावी कार्ययोजनाको रूपमा विकशित गर्ने ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय, कास्कीमा अपराध सम्बन्धी दैनिक तथा मासिक विवरणहरू राखिन्छ । आ.व. २०६८/२०६९ देखि २०७३/०७४ सालको चैत्र महिना सम्मको मासिक विवरण देहायका तालिकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४.१ : आ.व. २०६८/०६९ को विवरण

अपराध शिर्षक	महिना अनुसार कास्की जिल्लाको विवरण											
	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
सार्वजनिक	५१	५४	२५	३१	२५	३३	३४	२७	३२	३०	४८	४८
चोरी	३	३	१	१	१	२	३	३	२	४	४	२
सवारी ज्यान	७	३	२	०	९	३	३	३	६	६	६	७
जबरजस्ती करणी	३	२	१	२	०	०	३	१	१	१	२	१
बहुविवाह	३	०	१	०	१	०	२	२	२	१	२	१
लागु औषध	३	६	५	८	१०	४	८	५	६	६	९	४
ठगी	०	०	०	२	२	१	१	१	१	२	१	४
ज्यानमार्ने उद्योग	१	१	०	१	४	२	०	१	१	०	१	२
कर्तब्य ज्यान	१	२	१	२	०	०	०	२	०	०	०	३
कालो बजार	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
डांकाचोरी	१	०	०	०	०	०	१	०	०	१	०	०
जुवा	०	०	४	२	०	०	०	०	०	०	०	०
कृते	१	०	०	०	०	०	०	१	०	१	२	०

	१	०	०	१	१	०	०	०	१	०	०	०
अपहरण	०	०	१	०	०	०	०	२	१	१	१	०
हातहरियार ख.ख.	०	३	०	१	२	०	१	०	०	०	२	०
छुवाछुत	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०
जिउमास्मे बेच्ने	०	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०
गौबद्य	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
शिक्षा ऐन	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
डुबेर	०	०	३	०	१	१	२	१	२	२	३	१
भबितव्य ज्यान	१	१	२	०	४	१	५	३	०	६	५	४
भुण्डीई आ.ह.	३	१	६	२	३	७	३	६	४	७	४	२
फुटकर ज्यान	३	३	२	२	१	४	५	१	२	०	२	४
हामफाली आत्महत्या	०	०	१	०	२	०	०	०	०	०	०	१
बिष सेवन गरी आत्महत्या	२	४	३	०	१	१	३	०	४	२	०	१
आगलागी	०	०	१	१	०	०	०	१	०	०	०	१
आत्महत्या ज्यान	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०
जम्मा	८४	८४	५९	५६	६८	६९	७५	६०	६६	७०	९२	८७

माथिको तालिकाबाट आ.व.२०६८/०६९ मा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका जम्मा ८६२ अपराध मध्ये सबै भन्दा बढी अपराधिक घटना २०६८ साल श्रावण, भाद्र र २०६९ साल जेठ र असारमा घटेका र सबै भन्दा कम घटना २०६८ सालको आश्विन र कार्तिक महिनाहरूमा देखिन्छन् । अपराधिक कार्यमा सबै भन्दा बढी सार्वजनिक अपराध (५०.८ प्रतिशत) र लागु औषध (८.६ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । तेश्रो अपराधको रूपमा सवारी ज्यान (६.४ प्रतिशत) रहेको छ ।

तालिका नं. ४.२ : आ.व. २०६९/०७० को विवरण

अपराध शिर्षक	महिना अनुसारको संख्या											
	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
कर्तव्य ज्यान	०	१	०	१	३	०	१	१	२	१	०	१
ज्यानमार्ने उद्योग	३	३	०	१	२	१	१	१	४	३	२	२
जबरजस्ती करणी	१	०	१	१	०	२	१	०	३	२	२	२
चोरी	४	१०	४	२	२	१	०	०	१	२	०	४
लागु औषध	७	७	७	८	७	५	११	११	६	५	४	१२
सवारी ज्यान	२	१	२	४	३	३	१	४	३	३	२	२
शिक्षा ऐन	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जवा	१	०	०	०	१	२	१	३	१	२	२	१
अपहरण उद्योग	१	०	०	१	१	१	१	१	०	१	१	०
सार्वजनिक अपराध	५४	५०	६८	३९	५८	४३	४८	७६	७१	७८	७१	९२
ठगी	०	२	१	०	१	१	०	०	१	०	१	३
बहु(बिबाह)	०	१	०	१	०	१	०	१	०	३	३	३
चौपाय चोरी	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
नेपाल राष्ट्रबैक ऐन	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जबरजस्ती चोरी	०	०	१	०	०	१	०	०	०	०	०	०
कृते	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	१
हातहतियार खरखजना	०	०	०	०	२	०	२	०	१	०	०	१
घरेलु हिंसा	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०
बिद्युतिय कारोबार ऐन	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०
ज.ज.क. उद्योग	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	०
दोहोरो नागरिकता भृण्डई	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०
आत्महत्या	७	३	५	४	४	६	२	१२	३	५	१०	१
डुबेर मृत्यु	३	१	१	१	२	१	१	०	२	०	०	०
बिष सेवन गरी आ.ह.	३	१	१	०	१	०	१	०	०	१	१	१
फुटकर ज्यान	९	०	२	१	१	१	१	२	४	३	२	२
करेन्ट लागेर मृत्यु	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०
भबितव्य ज्यान	०	१	१	२	३	३	३	१	४	०	२	१
हामफालेर आत्महत्या	०	१	१	०	०	१	१	०	१	०	१	०
धारिलो हरियारबाट आ.ह.	०	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०
गर्भपतन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०

मानव वेचबिखन	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२	२
आगो लगाएर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१
कालो बजार	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
जम्मा	९६	८५	९८	६६	९१	७५	७७	११४	१०९	११२	१०८	१३३

माथिको तालिकाबाट आ.व.२०६९/०७० मा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका जम्मा ११६४ अपराध मध्ये सबै भन्दा बढी अपराधिक घटना २०६९ साल फाल्गुण महिना देखि २०७० साल असार महिना सम्म घटेका र सबै भन्दा कम घटना २०६९ साल कार्तिक महिनामा देखिन्छ । अपराधिक कार्यमा सबै भन्दा बढी सार्वजनिक अपराध (६४.२ प्रतिशत) र लागु औषध (७.७ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । तेश्रो अपराधको रूपमा भुण्डई आत्महत्या (६.५ प्रतिशत) रहेको छ ।

तालिका नं. ४.३ : आ.व. २०७०/०७१ को विवरण

अपराध शिर्षक	महिना अनुसारको संख्या											
	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
कर्तव्य ज्यान	१	२	०	१	२	३	०	१	१	१	०	१
ज्यानमार्ने उद्योग	२	२	२	३	०	०	०	३	०	२	१	२
जबरजस्ती करणी	३	३	२	१	२	२	३	१	४	३	१	५
चोरी	४	७	३	२	१	३	२	१	३	२	२	२
लागु औषध	१३	७	६	५	२	७	६	८	२	६	१३	९
सवारी ज्यान	३	४	६	५	३	०	८	३	४	१	३	३
जुवा	२	०	०	०	०	२	०	१	०	१	०	१
सार्वजनिक अपराध	९१	८५	४४	४८	४४	५६	७७	७८	५९	८३	८२	६२
ठगी	२	०	०	१	०	०	२	३	३	४	१	२
बहु (बिबाह)	५	०	१	१	०	१	०	४	२	०	१	१
गौबद	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
मानव वेचबिखन	१	१	०	१	१	०	२	१	१	२	२	३
गर्भपतन	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अपहरण उद्योग	०	१	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०
हातहतियात ख.ख.	०	०	१	०	१	२	०	१	०	१	१	०
कृते	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०
छुवाछूत	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०
जबरजस्ती करणी उद्योग	०	०	०	०	२	०	०	०	१	२	१	०
कालोबजार	०	०	०	०	०	०	१	०	०	१	०	०

नकबजनी चोरी	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०
डाका चोरी	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०
जबरजस्ती चोरी	०	०	०	०	०	०	०	५	१	०	१	१
भुण्डई आत्महत्या	६	१०	४	८	८	७	५	५	६	६	५	६
बिष सेवन गरी आ.ह.	१	३	३	१	२	०	१	१	१	३	२	३
फुटकर ज्यान	१	३	१	६	३	३	६	५	४	२	५	६
आगलागी	०	०	१	१	०	०	०	०	१	०	०	०
भाबितब्य ज्यान	१	४	३	११	५	६	३	२	३	४	५	८
हामफलेर	०	०	०	०	१	०	२	१	२	१	१	०
बिफोटक पदार्थ	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०
जम्मा	१३७	१३३	७७	९५	७९	९३	१२०	१२५	९८	१२६	१२७	११५

माथिको तालिकाबाट आ.व.२०७०/०७१ मा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका जम्मा १३२५ अपराध मध्ये सबै भन्दा बढी अपराधिक घटना २०७० साल श्रावण, भाद्र र माघ महिना देखि २०७१ साल असार महिना सम्म घटेका र सबै भन्दा कम घटना २०७० साल आश्विन र मंसिर महिनामा देखिन्छ । अपराधिक कार्यमा सबै भन्दा बढी सार्वजनिक अपराध (६०.३ प्रतिशत) र लागु औषध (६.३ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । तेश्रो अपराधको रूपमा भुण्डई आत्महत्या (५.७ प्रतिशत) रहेको छ ।

तालिका नं. ४.४ : आ.व. २०७१/०७२ को विवरण

अपराध शिर्षक	महिना अनुसार संख्या											
	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
ठगी	१	०	०	०	१	०	२	२	२	०	१	०
ज.ज.क.	४	२	३	०	३	५	१	४	६	३	२	१
मानब बेचाबिखन	२	१	०	०	०	६	०	१	०	०	१	०
लागु औषध	९	९	८	४	६	४	११	३	१४	६	६	९
चोरी	१	९	४	५	२	३	२	२	१	२	४	३
जुवा	३	०	१	१	०	१	१	२	३	०	१	०
सवारी ज्यान	२	३	६	१	४	३	२	३	३	४	१	२
ज्यानमाने उद्योग	१	०	०	१	१	१	२	३	०	२	३	१
बहुविबाह	१	२	३	१	४	०	३	०	१	१	०	१
सार्वजनिक	६८	१०४	४५	७९	८२	६१	३८	७१	५८	६०	७०	५३
जबरजस्ती चोरी	१	२	०	०	१	०	०	०	०	०	१	०
कर्तब्य ज्यान	२	३	१	०	०	०	०	१	३	२	०	१
आगो लगाएर	१	१	०	०	३	१	०	०	०	०	०	०
गौबद्य	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अपहरण	१	१	१	०	१	१	०	०	१	०	०	०
ज.ज.क.उद्योग	२	१	२	१	४	०	२	२	०	२	०	०

Voip अबैद्य	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
कलबाईपास												
चौपाय चोरी	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सवारीबाट												
चौपायको मृत्यु	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१	०	
नकबजनी चोरी	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	१
कालीबजार	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०
हातहातियार												
खुरखजना	०	०	०	०	४	०	१	०	२	०	०	०
कर्त	०	०	०	०	०	०	१	१	१	०	०	०
सवारीबाट												
अङ्गभङ्ग	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	१
डांकाचोरी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०
बिष सेवन गरी												
आ.ह.	१	०	१	२	१	०	१	३	२	०	२	१
फुटकर ज्यान	३	४	२	२	२	१	४	४	७	६	५	३
भविष्य ज्यान	७	१२	३	४	५	३	२	११	३	४	२	११
भुण्डई आ.ह.	४	८	५	४	८	२	६	४	१०	५	११	५
हाम फालेर												
आ.ह.	०	१	०	०	१	०	०	२	०	१	३	०
जम्मा	११८	१६५	८६	१०६	१३३	९२	७९	११९	११७	१००	११४	९३

माथिको तालिकाबाट आ.व.२०७१/०७२ मा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका जम्मा १३२२ अपराध मध्ये सबै भन्दा बढी अपराधिक घटना २०७१ सालको श्रावण, भाद्र, मंसिर र फाल्गुण महिनाहरूमा घटेका र सबै भन्दा कम घटना २०७१ साल आश्विन महिनामा देखिन्छ । अपराधिक कार्यमा सबै भन्दा बढी सार्वजनिक अपराध (५९.७ प्रतिशत) र लागु औषध (६.७ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । तेश्रो अपराधको रूपमा भुण्डई आत्महत्या (६.६ प्रतिशत) रहेको छ ।

तालिका नं. ४.५ : आ.व. २०७२/०७३ को विवरण

अपराध शिर्षक	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
ठगी	१	२	०	१	०	०	०	०	०	१	०	१
ज.ज.क.	५	४	२	२	१	१	०	२	३	१	१	१
मानव बेचबिखन	०	०	०	०	०	०	०	१	०	२	०	०
लागु औषध	२	४	५	४	८	७	३	११	७	१०	७	५
चोरी	२	१	०	०	४	२	२	३	०	३	१	१
जुवा	२	२	१	३	०	१	०	२	१	०	१	०
सवारी ज्यान	२	४	३	४	३	३	२	३	१	३	२	१
ज्यानमार्फत उद्योग	२	१	०	१	२	१	१	०	१	१	२	१
बहुविवाह	४	१	१	०	१	२	०	०	०	२	२	३
सार्वजनिक	५४	६५	४५	३६	२१	३४	१७	३३	३१	४४	५०	३५
जबरजस्ती चोरी	०	०	०	०	०	०	०	०	२	३	१	४
कर्तव्य ज्यान	१	१	१	१	०	०	२	०	१	१	३	४

आगो लगाएर	०	०	०	०	०	०	०	०	२	१	०	०
गौबद्य	०	०	०	०	०	०	०	१	१	०	०	०
अपहरण	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
ज.ज.क.उद्योग	२	१	१	१	०	०	२	१	०	३	१	०
चौपाय चोरी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सवारीबाट चौपायको मृत्यु	१	१	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०
नकबजनी चोरी	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०
कालोबजार	०	०	०	४	३	२	२	०	०	३	२	०
हातहतियार	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
खरखजना	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
कृते	०	०	०	०	१	०	०	१	०	२	०	०
कुटीपट अङ्गभङ्ग	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०
जातिय छुवाछुत	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	१	०
बालयौन दुराचार	०	०	०	०	०	०	०	०	२	०	०	०
बाल(बिबाह)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०
विष सेवन गरी आ.ह.	२	१	६	१	०	०	०	०	२	१	१	२
फुटकर ज्यान	७	५	५	४	११	९	८	७	५	७	७	२
भबितब्य ज्यान	८	७	१	५	८	८	२	४	४	४	६	८
भुण्डई आ.ह.	१०	५	४	४	५	६	१	७	३	४	७	४
हाम फालेर आ.ह.	०	१	०	१	०	०	०	१	३	१	०	०
जम्मा	१०५	१०६	७५	७२	६९	७६	४३	७९	६९	९८	९५	७२

माथिको तालिकाबाट आ.व.२०७२/०७३ मा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका जम्मा ९५९ अपराध मध्ये सबै भन्दा बढी अपराधिक घटना २०७२ सालको श्रावण र भाद्र महिनाहरूमा घटेका र सबै भन्दा कम घटना २०७२ साल फाल्गुण महिनामा देखिन्छ। अपराधिक कार्यमा सबै भन्दा बढी सार्वजनिक अपराध (४८.९ प्रतिशत) र लागु औषध (७.६ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ। तेश्रो अपराधको रूपमा फुटकर ज्यान (५.८ प्रतिशत) रहेको छ।

तालिका नं. ४.६ : आ.व. २०७३/०७४ को विवरण

अपराध शिर्षक	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र
ठगी	१	१	०	१	२	१	०	०	०
ज.ज.क.	१	०	५	३	०	३	०	०	१
मानब बेचबिखन	०	०	१	०	०	०	१	०	०
लागु औषध	६	६	५	८	४	५	५	३	११
चोरी	५	५	२	०	०	२	५	०	०
जुवा	०	२	०	१	०	०	१	०	०
सवारी ज्यान	२	५	५	२	३	४	५	९	२
ज्यानमार्ने उद्योग	१	१	२	१	१	१	२	०	३

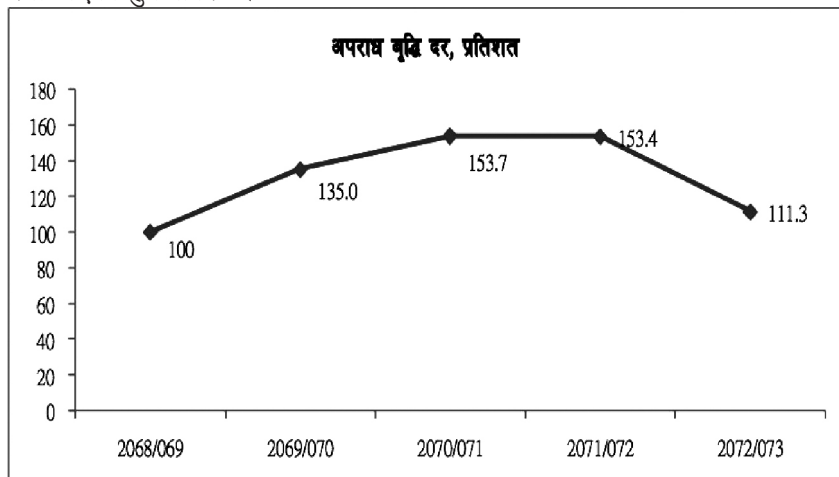
बहुविवाह	३	१	०	१	१	२	३	०	१
सार्बजनिक	४२	३६	३०	५०	५६	५४	६६	६९	६६
जबरजस्ती चोरी	०	०	१	०	०	०	०	०	०
कर्तव्य ज्यान	१	०	२	०	०	१	०	१	०
आगो लगाएर	०	०	०	०	०	०	०	१	०
अपहरण तथा									
शरिर बन्धक	०	१	०	०	०	०	०	०	०
उद्योग									
अपहरण तथा	०	१	०	०	०	०	०	०	०
शरिर बन्धक									
ज.ज.क.उद्योग	२	१	०	०	०	०	०	०	०
सवारीबाट	०	०	०	०	०	०	०	०	०
चौपायको मृत्यु									
नकबजनी चोरी	०	०	०	१	०	०	०	०	०
कालोबजार	०	०	०	०	०	०	१	०	०
हातहतियार	०	१	०	०	२	३	०	१	१
खरखजना									
कर्त	०	०	०	०	०	१	०	०	०
कुटीपट अङ्गभङ्ग	०	०	०	०	१	०	०	०	०
जातिय छुवाछुत	१	०	०	०	०	०	०	०	०
बालयौन दुराचार	०	०	०	१	०	०	०	०	०
बाल(बिवाह	०	०	०	०	०	०	०	०	०
शिक्षा ऐन	०	०	१	०	०	०	०	०	०
सवारीबाट	०	०	०	१	०	०	०	१	०
अङ्गभङ्ग									
बिष सेवन गरी	२	२	२	२	२	२	२	२	२
आ.ह.									
फुटकर ज्यान	५	१	५	६	४	८	४	४	२
भबितव्य ज्यान	५	१४	४	४	७	३	९	२	८
भृण्डई आ.ह.	१४	५	५	७	८	१२	९	८	२
हाम फालेर	०	१	०	०	०	०	०	०	०
आ.ह.									
VOIP अबैध	०	०	०	०	०	१	०	०	०
कलवाईपास									
ज्यान सम्बन्धी	०	१	०	०	०	०	०	०	१
बैकिङ कसुर	०	०	०	०	०	०	०	०	१
जम्मा	९१	८५	७०	८९	९१	१०३	११३	१०१	१०१

माथिको तालिकाबाट आ.व.२०७३/०७४ को चैत्र महिना सम्म जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा दर्ता भएका जम्मा ८४४ अपराध मध्ये सबै भन्दा बढी अपराधिक घटना २०७३ सालको पौष देखि चैत्र महिना सम्म घटेका र सबै भन्दा कम घटना २०७३ सालको आश्विन महिनामा देखिन्छ । अपराधिक कार्यमा सबै भन्दा बढी सार्वजनिक अपराध (५५.६ प्रतिशत) र भ्रुण्डई आत्महत्या (८.३ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ । तेश्रो अपराधको रूपमा भवितव्य ज्यान (६.६ प्रतिशत) रहेको छ ।

तालिका नं. ४.७ : आर्थिक वर्ष अनुसार मासिक दर्ता भएका अपराध संख्या

आ.व.	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	बैशाख	जेष्ठ	असार
२०६८/०६९	८४	८४	५९	५६	६८	६९	७५	६०	६६	७०	९२	८७
२०६९/०७०	९६	८५	९८	६६	९९	७५	७७	९९	९०	९९	९०	९३
२०७०/०७१	९३	९३	७७	९५	७९	९३	९२	९२	९८	९२	९७	९९
२०७१/०७२	९९	९६	८६	९०	९३	९२	७९	९९	९९	९०	९९	९३
२०७२/०७३	९०	९०	७५	७२	६९	७६	४३	७९	६९	९८	९५	७२
जम्मा	५४०	५४३	३९५	३९५	४४०	३९७	३९४	४९७	४५९	५०६	५३६	५००

माथिको तालिकाबाट आ.व.२०६८/०६९ देखि आ.व.२०७२/०७३ सम्मको मासिक दर्ता भएका अपराधका संख्यामा बैशाख देखि भाद्र महिना सम्म बढी घटना भएको पाइन्छ । खास गरी दशै तिहारको समय आश्विन र कार्तिक महिनाहरूमा शान्ती सुरक्षा पनि मजबुत भएको अवस्था र परिवारका सदस्यहरूको पुर्न मिलन भएको कारण र चिसो मौसम जस्तै : पौष र माघमा छोटो दिनका कारण कम घटना दर्ता भएको हुन सक्दछ ।

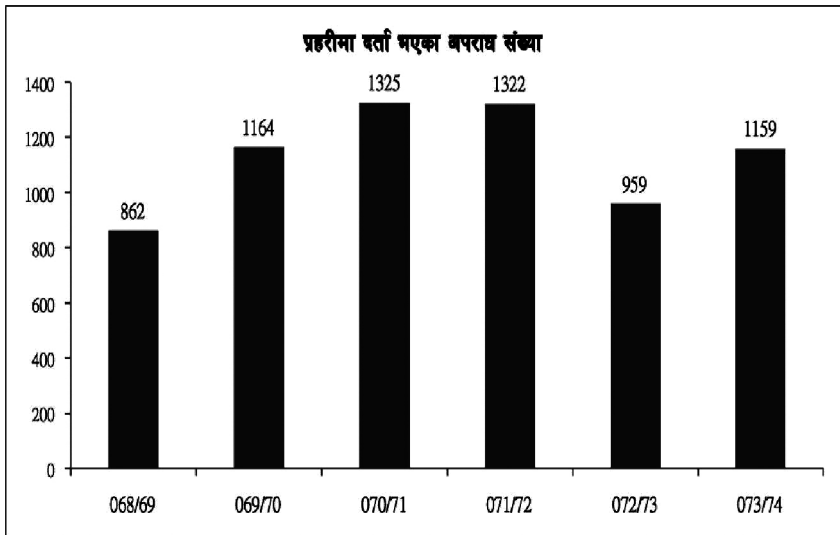

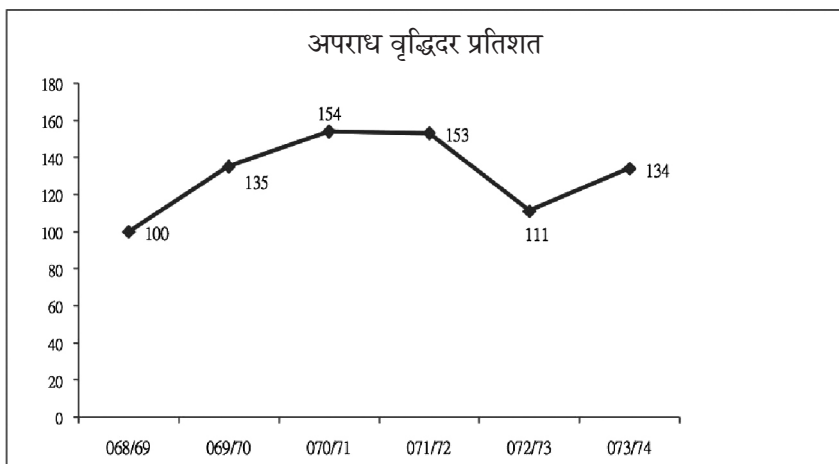
तालिका नं. ४.८ : विभिन्न अपराधिक कार्यमा लागेका व्यक्तिहरूको त्रिवर्षीय मुद्दा दर्ता

सि.नं.	अपराधको प्रकार	आ.व.०७१/०७२	आ.व.०७२/०७३	आ.व.०७३/०७४
१	केही सार्वजनिक अपराध	७८९	४६५	६५१
२	आत्महत्या	८०	६७	१०१
३	लागु औषध	८९	७३	७५
४	सवारी ज्यान	३४	३१	४७
५	फुटकर ज्यान	४३	७७	४०
६	साधारण चोरी	३८	१९	४७
७	ज्यान मार्ने उद्योग	१५	१३	१६
८	भवितव्य ज्यान	६७	६५	७०
९	जबरजस्ती करणी	३४	२३	१६
१०	बहु विवाह	१७	१६	१४
११	कर्तव्य ज्यान	१३	१५	६
१२	ठगी	९	६	६
१३	अन्य अपराध	९४	८९	७०
	जम्मा	१३२२	९५९	११५९

श्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय, कास्की, २०७४

माथिको तालिकाबाट त्रिवर्षीय रूपमा अध्ययन गर्दा आ.व.२०७१/०७२ देखि आ.व.२०७३/०७४ सम्मको वार्षिक दर्ता भएका अपराधका संख्यामा सवै भन्दा बढी क्रमशः सार्वजनिक अपराध, आत्महत्या, लागु औषध र भवितव्य ज्यान रहेका छन् ।

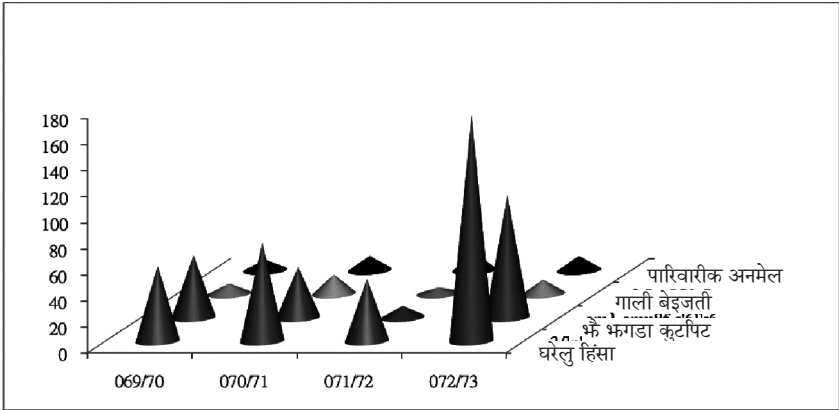
(ख) महिला तथा बालबालिका कार्यालय

महिला र बालबालिकाहरूसंग सम्बन्धित अपराधिक क्रियाकलापलाई न्यूनिकरण गर्न महिला तथा बालबालिका कार्यालय, कास्कीको भूमिका अग्रणी रही आएको छ। यस कार्यालयबाट प्रमुख रूपमा महिला विकास कार्यक्रम, राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम, बाल कल्याण कार्यक्रम, जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण, अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण कार्यक्रम, लैङ्गिक हिंसा निवारणको लागि संस्थाहरूको एकिकृत विकास कार्यक्रम, महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम र मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरूद्धको कार्यक्रमहरू संचालन भई रहेका छन्। महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्रमा कास्कीमा घटेका अपराधको त्रिबर्षीय उजुरीहरूको संख्या यस प्रकार रहेको छ।

तालिका नं. ४.९ : महिला तथा बालबालिका कार्यालय कास्कीमा दर्ता भएका अपराधका सम्बन्धी उजुरी संख्या

अपराधका विषय	आर्थिक वर्ष अनुसारका उजुरी संख्या			
	०६९/७०	०७०/७१	०७१/७२	०७२/७३
बहुविवाह	९	२२	१३	१४
घरेलु हिंसा	५८	७६	४८	१७४
सम्बन्ध विच्छेद	४	१२	८	४
भै भगडा कुटपिट	४८	३९	९	९४
अंशबण्डा	९	८	९	४
सामाजिक हिंसा	५	६	१	१
लेनदेन विवाद	१०	१०	०	०

सम्बन्ध विवाद	४	१२	८	४
बलात्कार	२	५	३	२
जग्गा जमिन विवाद	६	६	१०	०
बालविवाह	१	१	०	१
बाल दुर्व्यावहार	११	१४	२	१
नागरिकता	३	३	०	१
मानव वेचविखन	०	०	१	१
महिला यौन दुर्व्यावहार	४	६	७	१
सम्पत्ति विवाद	०	१	१	०
गाली बेइजती	८	१५	५	११
पारिवारिक अनमेल	८	११	१३	११
अन्य विवाद	०	१४	१०	१४९
जम्मा	१९०	२६१	१४८	४७३

माथिको तालिका र ग्राफबाट महिला तथा बालबालिका कार्यालय, कास्कीमा दर्ता भएका उजुरी मध्ये सबै भन्दा बढी घरेलु हिंसा र भै भगडा कुटपिट रहेका छन् । परिवारमा घटेका अपराधिक क्रियाकलाप मध्ये बहुविवाह, गाली बेइजती र पारिवारिक अनमेलका उजुरी पनि बृद्धि हुदै गएका देखिन्छन् ।

(ग) जिल्ला अदालत कास्की

जिल्लामा घटेका विभिन्न अपराधका मुद्दाहरूको लगत तयार गरी कानूनी प्रक्रियाबाट पिडितलाई न्याय दिई मुद्दाहरू फछ्यौट गर्ने प्रमुख कार्य अदालतको हो । मुद्दाको किनारा लगाउदा मौज्दात कानून, सामाजिक मूल्य मान्यता, पिडितको सुनाई,

अपराधको विस्तृत प्रमाण, प्रहरीको घटना मुचुल्का आदि सहितको जिल्ला र उच्च सरकारी वकील कार्यालय र नेपाल बार एशोसिएसनसंग आबद्ध भएका ल फर्महरूको सहायताबाट कानुन प्रक्रिया पुन्याई मुद्दाको किनारा लगाउने गरिन्छ । यसरी अदालती प्रक्रियामा रहेका विगत ५ वटा आर्थिक वर्षहरूको मुद्दाको लगत, फछ्यौट र बाँकी यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं. ४.१० : जिल्ला अदालत कास्कीमा रहेका लगत मुद्दाको विषयगत वर्गीकरण

सि.नं.	मुद्दाको विषय	आ.व. २०६८/०६९, संख्या			आ.व. २०६९/०७०, संख्या		
		लगत	फछ्यौट	बाँकी	लगत	फछ्यौट	बाँकी
१	लेनदेन	१३७	९४	४३	१७७	७५	१०२
२	बहाल भराउने	०	०	०	३	०	३
३	करार	९	६	३	४	१	३
४	जग्गा	३१०	१८५	१२५	३३२	१६२	१७०
५	पारिवारिक	९४१	७११	२३०	१०५२	७७५	२७७
६	करणी	३२	१८	१४	३१	८	२३
७	चोरी	७८	५७	२१	६७	५३	१४
८	ज्यान	८९	६२	२७	१०२	५३	४९३
९	कुटपिट	२	०	२	३	१	२
१०	लागु औषध सम्बन्धी	१२५	७७	४८	१३२	५१	८१
११	अदालतको अवहेलना	१	०	१	३	२	१
१२	करकाप	१३	५	८	३३	९	२४
१३	कीर्ते	१४	९	५	११	६	५
१४	गालिबेइज्जती	१५	७	८	३०	१२	१८
१५	गोवध	१	१	०	०	०	०
१६	लुटपिट	९	४	५	११	९	२
१७	जालसाभी	२१९	११०	१०९	२५१	१२०	१३१
१८	जीउ मास्ने बेच्ने	३	२	१	४	०	४
१९	अपहरण तथा शरीर बन्धक	८	३	५	१४	७	७४
२०	घरेलु हिंसा	४	२	२	४	२	२
२१	यातना तथा क्षतीपूर्ति	०	०	०	१	१	०
२२	आगो लगाएको	१	०	१	१	१	०
२३	नागरिकता	१	०	१	२	०	२
२४	जुवा	८	८	०	१४	१०	४
२५	ठगी	१८	५	१३	३३	११	२२
२६	विदेशी मुद्रा सम्बन्धी	१	०	१	१	१	०

२७	वन सम्बन्धी	५	२	३	३	३	००
२८	प्राचिन स्मारक	०	०	०	१	०	१
२९	भुङ्गा बकपत्र	०	०	०	०	०	०
३०	विद्युतीय कारोबार सम्बन्धी	०	०	०	१	१	०
३१	विषफोटक पदार्थ सम्बन्धी	०	०	०	०	०	०
३२	उपभोक्ता संरक्षण सम्बन्धी	०	०	०	०	०	०
३३	विविध	१४	७	७	२२	१५	७
जम्मा		२०५८	१३७५	६८३	२३४३	१३८९	९५४

सि.नं.	मुद्दाको विषय	आ.व. २०७०/०७१, संख्या			आ.व. २०७१/०७२, संख्या		
		लगत	फछ्यौट	बाँकी	लगत	फछ्यौट	बाँकी
१	लेनदेन	२००	१३३	६७	२७१	१६३	१०८
२	बहाल भराउने	३	२	१	१	१	०
३	करार	२८	९	१९	६	४	२
४	जग्गा	२६३	११५	१४८	६४०	३५८	२८२
५	पारिवारिक	१२२०	८७९	३४१	१३९१	१०३२	३५९
६	करणी	५७	२५	३२	८२	५३	२९
७	चोरी	७०	२५	४५	९९	६८	३१
८	ज्यान	१२२	७६	४६	१०७	७३	३४
९	कुटपिट	३	०	३	५	२	३
१०	लागु औषध सम्बन्धी	१६९	१०२	६७	१६४	१०२	६२
११	अदालतको अवहेलना	१	१	०	३	१	२
१२	करकाप	४१	१४	२७	४९	२८	२१
१३	कीर्ति	१३	५	८	४	२	२
१४	गालिबेइज्जती	३०	१९	११	२९	१४	१५
१५	गोवध	०	०	०	३	३	०
१६	लुटपिट	९	२	७	११	७	४
१७	जालसाभी	२२५	७९	१४६	२६६	१७७	८९
१८	जीउ मास्ने बेच्ने	१९	९	१०	२७	२०	७
१९	अपहरण तथा शरीर बन्धक	१०	८	२	११	७	४
२०	घरेलु हिंसा	११	१	१०	१५	१२	३
२१	यातना तथा क्षतीपूर्ति	०	०	०	०	०	०
२२	आगो लगाएको	२	०	२	४	४	०

२३	नागरिकता	२	०	२	३	२	१
२४	जुवा	८	८	०	१४	१२	२
२५	ठगी	३५	१७	१८	३३	११	२२
२६	विदेशी मुद्रा सम्बन्धी	०	०	०	०	०	०
२७	वन सम्बन्धी	४	०	४	९	४	५
२८	प्राचिन स्मारक	१	०	१	१	१	०
२९	भुट्टा बकपत्र	०	०	०	१	०	१
३०	विद्युतीय कारोबार सम्बन्धी	०	०	०	१	०	१
३१	विष्फोटक पदार्थ सम्बन्धी	१	०	१	१	१	०
३२	उपभोक्ता संरक्षण सम्बन्धी	०	०	०	७	०	७
३३	विविध	८५	२९	५६	५५०	३४६	२०४
जम्मा		२६३२	१५५८	१०७४	३८०८	२५०८	१३००

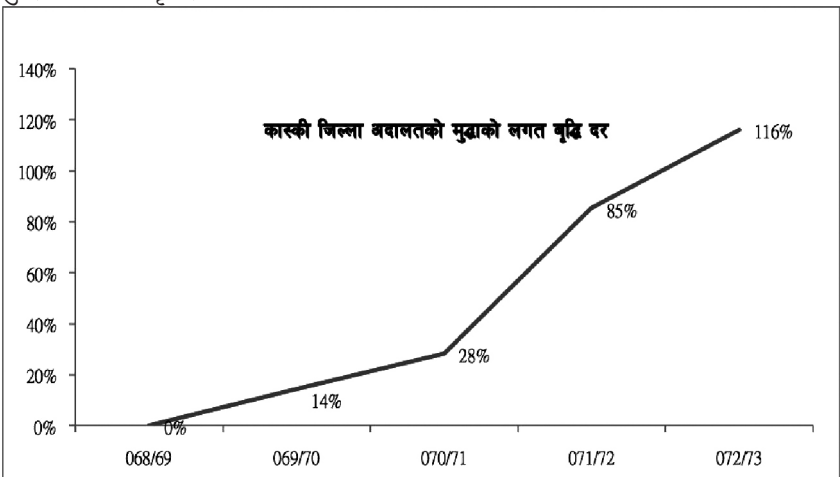
सि.नं.	मुद्दाको विषय	आ.व. २०७२/०७३, संख्या			आ.व. ०६८/६९ देखि
		लगत	फर्छ्यौट	बाँकी	आ.व. २०७२/०७३ सम्मको लागत जम्मा
१	लेनदेन	२८१	१८३	९८	१०६६
२	बहाल भराउने	०	०	०	७
३	करार	२८	२२	६	७५
४	जग्गा	४०४	१९८	२०६	१९४९
५	पारिवारिक	१३०१	११०२	१९९	५९०५
६	करणी	६९	५३	१६	२७१
७	चोरी	७९	५७	२२	३९३
८	ज्यान	१०२	७७	२५	५२२
९	कुटपिट	७	३	४	२०
१०	लागु औषध सम्बन्धी	१४१	१०८	३३	७३१
११	अदालतको अवहेलना	३	२	१	११
१२	करकाप	३०	२१	९	१६६
१३	कीर्ते	५	१	४	४७
१४	गालिबेइज्जती	२९	१४	१५	१३३
१५	गोवध	२	१	१	६
१६	लुटपिट	७	१	६	४७
१७	जालसाभी	२३३	१३१	१०२	११९४
१८	जीउ मास्ने बेच्ने	१०	८	२	६३
१९	अपहरण तथा शरीर बन्धक	३	३	०	४६

२०	घरेलु हिंसा	११	४	७	४५
२१	यातना तथा क्षतीपूर्ति	०	०	०	१
२२	आगो लगाएको	२	२	०	१०
२३	नागरिकता	२	२	०	१०
२४	जुवा	१५	१५	०	५९
२५	ठगी	३०	२६	४	१४९
२६	विदेशी मुद्रा सम्बन्धी	०	०	०	२
२७	वन सम्बन्धी	१९	१२	७	४०
२८	प्राचिन स्मारक	०	०	०	३
२९	भुङ्गा बकपत्र	०	०	०	१
३०	विद्युतीय कारोबार सम्बन्धी	०	०	०	२
३१	विष्फोटक पदार्थ सम्बन्धी	०	०	०	२
३२	उपभोक्ता संरक्षण सम्बन्धी	०	०	०	७
३३	विविध	३७	२९	८	७०८
जम्मा		२८५०	२०७५	७७५	१३६९१

श्रोत : जिल्ला अदालत, कास्की, २०७४

माथिको तालिकाहरूबाट जिल्ला अदालत कार्यालय, कास्कीमा आ.व. २०६८/०६९ देखि आ.व. २०७२/०७३ सम्मको पाँच वटा आ.व.हरूको दर्ताको भएका मुद्दाहरूको लगत केलाउदा सबै भन्दा बढी पारिवारिक, जग्गा, लेनदेन, जालसाभी र लागू औषध सम्बन्धी रहेका देखिन्छन् ।

मुद्दाको लगत बृद्धि दरको ग्राफ

माथिको ग्राफबाट आधार वर्ष आ.व.२०६८/०६९ लाई मान्दा कास्की जिल्ला अदालतमा दर्ता भएका मुद्दाको लगत विगत ५ वटा आ.व.मा बढ्दै गएको देखिन्छ । आ.व. २०६९/०७० मा विगत आ.व.को तुलनामा १४ प्रतिशत मुद्दाको लगत बृद्धि भएकोमा आ.व. २०७२/०७३ मा आधार वर्षबाट ११६ प्रतिशत मुद्दाको लगत बृद्धि भएको देखिन्छ ।

(घ) महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय

यस कार्यालय अन्तरगत रहेका उच्च सरकारी वकील कार्यालय र जिल्ला सरकारी वकील कार्यालयहरूले अपराधिक क्रियाकलापलाई नियन्त्रण तथा रोकथामको लागि कानुनी सचेतना देखि अपराधहरूको मुद्दाको किनारा लगाई ऐन कानून परिमार्जन गर्नमा महत्वपूर्ण भुमिका निभाउदै आएका छन् ।

महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयको कार्य सञ्चालन तथा कार्य विवरण निर्देशिका २०७३ ले अपराध शास्त्रीय अनुसन्धान केन्द्रबाट देहाय बमोजिमका कार्यहरू सम्पादन हुने उल्लेख गरेको छ ।

१. विभिन्न निकायहरूबाट अपराधको सूचना संकलन गर्ने प्रकृया अध्ययन गर्ने ।
२. आवश्यक देखिएका सुचनाहरूको तथ्यांक समेत सम्बद्ध निकाय सँगको समन्वयका आधारमा संकलन गरी व्यवस्थित रूपमा राख्ने एवं यस्ता सूचना तथा तथ्यांकहरू संरक्षण गर्ने ।
३. सूचना संकलन र तथ्यांक व्यवस्थापनका सम्बन्धमा अखितयार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, नेपाल प्रहरी, राजस्व अनुसन्धान विभाग, सम्पत्ति शुद्धिकरण अनुसन्धान विभाग, वैदेशिक रोजगार विभाग, भन्सार विभाग, नेपाल राष्ट्र बैंक, तथ्यांक विभाग, राष्ट्रिय योजना आयोग तथा सम्बद्ध अन्य निकाय संग समन्वय गरी कार्य प्रारम्भ गर्ने ।
४. अपराधको कारण, प्रवृत्ति, रोकथामका लागि अपनाइएका उपायहरूको प्रभावकारिता तथा अपराधका विभिन्न आयामहरूको अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।
५. दण्डनीति, यसको प्रयोग तथा परिणाम समेतको अध्ययन गरी अपराध र दण्डको अनुपात सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने र परिमार्जनको लागि सम्बद्ध निकायमा आवश्यक सुझाव पेश गर्ने ।
६. अपराधको समाजमा परेको असर, अपराध गर्ने व्यक्तिको कृयाकलाप र प्रकृति

सम्बन्धी अध्ययन गर्ने ।

७. अनुसन्धानबाट प्राप्त तथ्यका आधारमा विद्यमान कानून र संस्थागत संरचनामा गरिनुपर्ने सुधारका उपायहरू सुझाउने ।
८. फौजदारी कानूनको कार्यान्वयनको प्रभावकारिताका सम्बन्धमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने । (यसमा फौजदारी मुद्दा सफलताको अवस्था, मुद्दाका प्रवृत्तिहरू, निर्देशन र अभियोजन सम्बन्धमा अदालतबाट भएका टिप्पणीहरूको अध्ययन र सम्बोधन गरिनुपर्ने विषयहरू, अनुसन्धानको वैज्ञानिकीकरण तथा आधुनिकीकरण, अभियोजनमा प्रभावकारिता तथा प्रभावकारी प्रतिरक्षा प्रणाली विकास गर्ने सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने, अनुसन्धान प्रतिवेदन प्रकाशन समेतका कार्य)
९. फौजदारी मुद्दामा सर्वोच्च अदालतबाट भएका, विदेशी अदालतका फैसलाहरू, अपराध सम्बन्धी पुस्तक आदिको संकलन, अध्ययन र अनुसन्धान गर्ने ।
१०. अपराधको अनुसन्धान र अभियोजनमा स्तरीयता र एकरूपता कायम गर्ने, अभियोगपत्रका सम्बन्धमा अध्ययन गर्ने, अनुसन्धान र अभियोजनका देखिएका समस्याहरूका सम्बन्धमा र अनुसन्धान र अभियोजनमा सफलता र असफलताको पहिचान गर्ने तथा भविष्यमा फौजदारी मुद्दा र न्याय प्रणालीमा आउने जोखिम, समस्या आदिको न्युनीकरणका उपायबारे अनुसन्धान र अध्ययन गर्ने ।
११. नयाँ किसिमका अपराधको परिभाषा र कसूरदारलाई सजाय गर्न आवश्यक पर्ने कानूनको पहिचान गर्ने ।
१२. अपराधहरू र विद्यमान कानूनी संरचना बीचको खाडल (**Gaps**) को अध्ययन अनुसन्धान गर्ने ।

जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय कास्कीको विगत ५ वटा आर्थिक वर्षको अपराध सम्बन्धी मुद्दा र प्रतिवादीको विवरण देहायका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४.११ : जिल्ला सरकारी वकीलको कार्यालय, कास्कीमा दर्ता भएका मुद्दाको विषयगत विवरण

आ.व.२०६८/०६९									
सि. नं.	मुद्दाको विषयगत विवरण	लगत संख्या				जम्मा		वांकी	
		गत वर्षको वांकी		जम्मा लगत संख्या		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी
		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी				
१	अपहरण	०	०	९	३३	१	६	८	२७
२	कुटपिट/अंगभंग	०	०	०	०	०	०	०	०
३	आगलागी	०	०	०	०	०	०	०	०
४	आर्थिक	०	०	२४	११३	५	१८	१९	९५
५	करण	०	०	४५	६२	१५	१५	३०	४७
६	किर्ते	०	०	११	२४	३	६	८	१८
७	चोरी	०	०	१०२	१८१	४३	६९	५९	११२
८	ज्यान	०	०	११७	२९५	५७	१४९	६०	१४६
९	देवानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	नागरिकता	०	०	१	११	०	०	१	११
११	प्रतिलिपि अधिकार	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	प्रविधि सम्बन्धी	०	०	०	०	०	०	०	०
१३	मानव बेचबिखन	०	०	४	९	१	२	३	७
१४	राहदानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	लागू औषध	०	०	१७१	४२३	७७	१५२	९४	२७१
१६	बिवाह	०	०	२२	४४	७	१४	१५	३०
१७	सवारी ज्यान	०	०	०	०	०	०	०	०
१८	सार्वजनिक अपराध	०	०	६७३	१४२८	१७४	३२६	४९९	११०२
१९	हा.ह. तथा ख.ख.	०	०	१३	४२	३	५	१०	३७
२०	विविध	०	०	५६	१६४	२५	१०५	३१	५९
जम्मा		०	०	१२४९	२८३०	४१२	८६८	८३७	१९६२

आ.व. २०६९/०७०									
सि. नं.	मुद्दाको विषयगत विवरण	लगत संख्या				जम्मा		वांकी	
		गत वर्षको वांकी		जम्मा लगत संख्या		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी
		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी				
१	अपहरण	८	२७	१८	६२	९	२९	९	३३
२	कुटपिट/अंगभंग	०	०	०	०	०	०	०	०
३	आगलागी	१	४	१	४	१	४	०	०
४	आर्थिक	२०	९५	४०	१५६	११	२४	२९	१३२
५	करणी	३०	४१	४६	५७	२१	२९	२५	२८
६	कित्तै	८	१८	११	२३	६	१३	५	१०
७	चोरी	५९	११२	१०१	१८२	६८	१००	३३	८२
८	ज्यान	२९	११४	७०	२५३	२४	८१	४६	१७२
९	देवानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	नागरिकता	१	११	२	१३	०	०	२	१३
११	प्रतिलिपि अधिकार	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	प्रविधि सम्बन्धी	०	०	१	३	०	०	१	३
१३	मानव बेचबिखन	३	७	६	१०	०	०	०	०
१४	राहदानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	लागू औषध	९४	२७१	१८३	४३२	८०	१५५	१०३	२७७
१६	बिवाह	१५	३०	२६	५२	११	२२	१५	३०
१७	सवारी ज्यान	३१	३१	६२	६३	४३	४३	१९	२०
१८	सार्वजनिक अपराध	४९९	११०२	१२२४	२७३०	११५	२६०	११०९	२४७०
१९	हा.ह.तथा ख.ख.	१०	३७	१५	५१	७	२४	८	२७
२०	विविध	५	२९	२३	१३८	८	४८	१५	९०
जम्मा		८१२	१९२९	१८२९	४२२९	४०६	८३४	१४२३	३३९५

आ.व.२०७०/०७१

सि. नं.	मुद्दाको विषयगत विवरण	लगत संख्या				जम्मा		वांकी	
		गत वर्षको वांकी		जम्मा लगत संख्या		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी
		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी				
१	अपहरण	९	३३	११	३७	४	९	७	२८
२	कुटपिट/अंगभंग	०	०	०	०	०	०	०	०
३	आगलागी	०	०	२	४	०	०	२	४
४	आर्थिक	२९	१३२	४६	१६५	१२	७२	३४	९३
५	करणि	२५	२८	६१	७३	१७	१७	४४	५६
६	कितें	५	११	५	११	१	१	४	१०
७	चोरी	३३	८२	८५	२२८	३०	४७	५५	१८१
८	ज्यान	४६	१७२	७८	२४८	२०	७२	५८	१७६
९	देवानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	नागरिकता	२	१३	२	१३	०	०	२	१३
११	प्रतिलिपि अधिकार	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	प्रविधि सम्बन्धी	१	३	१	३	१	३	०	०
१३	मानव बेचबिखन	४	८	१४	३६	२	३	१२	३३
१४	राहदानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	लागू औषध	१०३	२७७	१८३	४४५	७९	१५९	१०४	२८६
१६	बिवाह	१५	३०	३२	६४	१४	२८	१८	३६
१७	सवारी ज्यान	१९	२०	६१	६३	३५	३५	२६	२८
१८	सार्वजनिक अपराध	११०९	२४७०	१९३०	४१६६	१८५	४०४	१७४५	३७६२
१९	हातहतियार तथा ख.ख.	८	२७	१५	३८	८	२२	७	१६
२०	विविध	१५	८९	२८	१३५	१७	८८	११	४७
जम्मा		१४२३	३३९५	२५५६	५७३१	४२५	९६०	२१३१	४७७१

आ.व. २०७१/०७२

सि. नं.	मुद्दाको विषयगत विवरण	लगत संख्या				जम्मा		वांकी	
		गत वर्षको वांकी		जम्मा लगत संख्या		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी
		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी				
१	अपहरण	७	२८	१६	६०	११	४०	५	२०
२	कुटपिट/अंगभंग	०	०	०	०	०	०	०	०
३	आगलागी	२	४	४	८	२	२	२	६
४	आर्थिक	३४	९३	४९	११५	२०	४०	२९	७५
५	करणी	४४	५६	९३	११७	४९	५४	४४	६२
६	कित्तै	४	१०	६	२०	३	९	३	११
७	चोरी	५५	१८१	१०९	३२८	५६	१४५	५३	१७३
८	ज्यान	५८	१७६	९०	२५१	४१	११५	४९	१३६
९	देवानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	नागरिकता	२	१३	३	२१	१	२	२	१९
११	प्रतिलिपि अधिकार	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	प्रविधि सम्बन्धी	०	०	१	३	०	०	१	३
१३	मानव बेचबिखन	१४	३५	३३	५९	१६	२२	१७	३७
१४	राहदानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	लागू औषध	१०४	२८६	२०४	५४३	११०	२३१	९४	३१२
१६	बिवाह	१८	३६	३५	७०	१६	३०	१९	४०
१७	सवारी ज्यान	२६	२८	६२	६८	४०	४३	२२	२५
१८	सार्वजनिक अपराध	१७४५	३७६२	२५४५	५२४९	३२१	५८१	२२२४	४६६८
१९	हातहतियार ख.ख.	७	१६	१४	३७	१३	३४	१	३
२०	विविध	११	५०	२९	१९१	१५	८७	१४	१०६
जम्मा		२१३१	४७७४	३२९३	७१४२	७१४	१४३६	२५७९	५७०६

आ.व.२०७२/०७३									
सि. नं.	मुद्दाको विषयगत विवरण	लगत संख्या				जम्मा		वांकी	
		गत वर्षको वांकी		जम्मा लगत संख्या		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी
		मुद्दा	प्रतिवादी	मुद्दा	प्रतिवादी				
१	अपहरण	५	२०	५	२०	५	२०	०	०
२	कुटपिट/अंगभंग	०	०	३	४	१	२	२	२
३	आगलागी	२	६	३	८	२	६	१	२
४	आर्थिक	२९	७५	३५	९५	३१	७८	४	१७
५	करणि	४४	७०	८१	११८	४९	६४	३२	५४
६	किर्ते	३	११	४	१३	२	४	२	९
७	चोरी	५३	१८३	१०२	२७७	६०	१५५	४२	१२२
८	ज्यान	४९	१३६	८१	२४१	४७	१४२	३४	९९
९	देवानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	नागरिकता	२	१९	३	२१	२	१९	१	२
११	प्रतिलिपि अधिकार	०	०	०	०	०	०	०	०
१२	प्रविधि सम्बन्धी	१	३	१	३	१	३	०	०
१३	मानव बेचबिखन	१७	३७	२२	४५	१४	३४	८	११
१४	राहदानी	०	०	०	०	०	०	०	०
१५	लागू औषध	९४	३१२	१७१	५०८	१०९	३३७	६२	१७१
१६	बिवाह	१९	३८	३५	७०	२३	४६	१२	२४
१७	सवारी ज्यान	२२	२४	५४	५९	४४	४७	१०	१२
१८	सार्वजनिक अपराध	२२२४	४६६८	२६९२	५५२१	४०६	७२३	२२८६	४७९८
१९	हातहतियार तथा ख.ख.	१	३	४	८	१	१	३	७
२०	विविध	१४	१०६	५०	२५८	३६	२३५	१४	२३
जम्मा		२५७९	५७११	३३४५	७२६७	८३३	१९१६	२५१२	५३५१

श्रोत: जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, कास्की ।

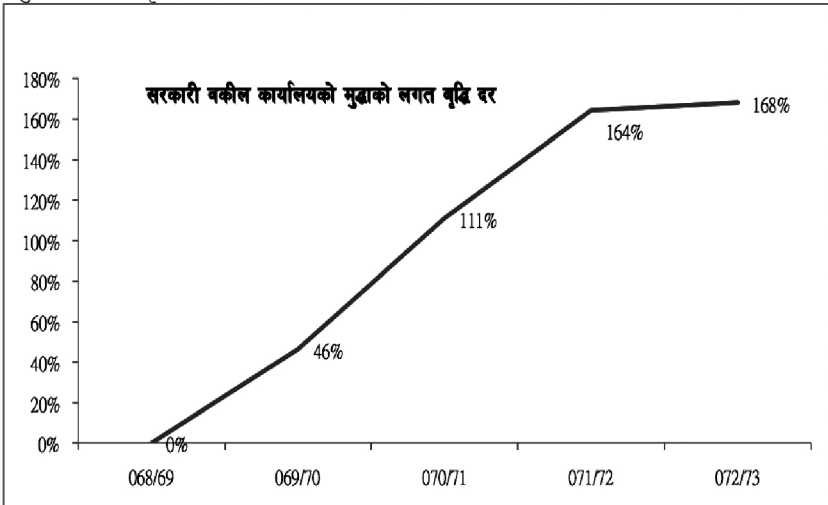
माथिको तालिकाबाट जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, कास्कीबाट आ.व. २०६८/०६९ देखि आ.व. २०७२/०७३ सम्मको पाँच वटा आ.व.हरूको लगत मुद्दाहरूको लगत केलाउदा सवै

कास्की जिल्लाको दैवी प्रकोप र अपराध सम्बन्धी तथ्याङ्क-२०७४

४७

भन्दा बढी सार्वजनिक अपराध, लागू औषध, चोरी र ज्यान सम्बन्धी रहेका देखिन्छन् ।

मुद्दाको लगत बृद्धि दरको ग्राफ

माथिको ग्राफबाट आधार वर्ष आ.व.२०६८/०६९ लाई मान्दा कास्की जिल्लामा जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, कास्कीको मुद्दाको लगत विगत ५ वटा आ.व.मा बढ्दै गएको देखिन्छ । आ.व. २०६९/०७० मा विगत आ.व.को तुलनामा ४६ प्रतिशत मुद्दाको लगत बृद्धि भएकोमा आ.व. २०७२/०७३ मा आधार वर्षबाट १६८ प्रतिशत मुद्दाको लगत बृद्धि भएको देखिन्छ ।

(ड) कारागार कार्यालय, कास्की

विभिन्न अपराधमा संलग्न भई अदालतबाट दोषी ठहर्इयाएका कैदी र प्रक्रियामा रहेका थुनुवाहरूको व्यवस्थापन गर्ने कार्य कारागार कार्यालय, कास्कीबाट हुदै आएको छ । कारागार कार्यालय, कास्कीमा कैदी तथा थुनुवाहरूको दैनिक रेकर्ड राखिन्छ । २०७४ साल आषाढ ३० गतेको दैनिक अभिलेख यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं.४.१२ : कारागार कार्यालय, कास्कीमा रहेका थुनुवा तथा कैदीहरूको विवरण

सि.नं.	मुद्दा	थुनुवा		कैदी		विदेशी	नेपाली	जम्मा
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला			
१	लागु औषध	२६	२	१२४	९	८	१५३	१६९
२	कर्तव्य ज्यान	३०	१	११०	१४	४	१५१	१५५
३	जबरजस्ती करणी	१२	०	१३८	०	९	१४१	१५०
४	चोरी	१७	१	६३	१	१	८१	८२

५	मानव बेचबिखन	४	१	१९	८	२	३०	३२
६	ज्यान मारने उद्योग	६	०	७			१३	१३
७	ठगी	१	१	१२	२		१६	१६
८	डाँका चोरी			१६			१६	१६
९	अपहरण	३		१०		३	१०	१३
१०	हा.ह.ख.			३		१	३	४
११	बहुविवाह	१		६			७	७
१२	सार्वजनिक अपराध	९					९	९
१३	आगोलागी			१			१	१
१४	बन्यजन्तु			७			७	७
१५	सवारी ज्यान	३		२		१	५	६
१६	लेनदेन				२		२	२
१७	कलवाईपास	१					१	१
१८	गौबध			२			२	२
१९	बाल यौन दुराचार	२					२	२
जम्मा		११५	६	५२०	३६	२९	६४८	६७७

श्रोत : कारागार कार्यालय, कास्की, २०७४ आषाढ ३० गते

माथिको तालिकाबाट कारागार कार्यालय, कास्कीमा २०७४ साल असार ३० गतेको रेकर्ड अनुसार सवै भन्दा बढी लागू औषध (२३.८ प्रतिशत), कर्तव्य ज्यान (२२.९ प्रतिशत), जबरजस्ती करणी (२२.२ प्रतिशत), चोरी (१२.१ प्रतिशत) र मानव बेचबिखन (४.७ प्रतिशत) अपराध गरे वापतको मुद्दामा थुनुवा र कैदीको रूपमा रहेका छन् ।

सन्दर्भ सामाग्रीहरू

1. National Population Housing Census Results 2011, Volume I , CBS -2012
2. Nepal Human Development Report, 2014, NPC, UNDP
३. वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, महिला तथा बालबालिका कार्यालय, कास्की - २०७३ (आ.व.२०६८ देखि २०७२।०७३ सम्म)
४. मुद्दाहरूको लगत, फछ्यौट र बाँकीको विवरण , कास्की जिल्ला अदालत - २०७३ (आ.व.२०६८ देखि २०७२।०७३ सम्म)
५. अपराधहरूको दर्ता, फछ्यौट र बाँकीको विवरण, जिल्ला प्रहरी कार्यालय, कास्की- २०७४ (आ.व.२०६८ देखि २०७२।०७३ सम्म)
६. मासिक राहत वितरणको प्रतिवेदन, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी कास्की शाखा-२०७४ (२०७० साल चैत्र देखि २०७४ साल आषाढ सम्म)
७. कास्कीको तथ्यांकीय भलक- २०७४, तथ्यांक कार्यालय, कास्की
८. जिल्ला वस्तुगत विवरण, तथ्यांक कार्यालय, कास्की, २०७१
९. थुनुवा तथा कैदीहरूको दैनिकी विवरण, कारागार कार्यालय, कास्की - २०७४।०३।३० गते
१०. बहस पैरवी र प्रतिरक्षा भित्र/बाहिरका मुद्दाको विषयगत विवरण, जिल्ला सरकारी कार्यालय, कास्की (आ.व.२०६८ देखि २०७२।०७३ सम्म)
११. कार्य सञ्चालन तथा कार्य विवरण निर्देशिका - २०७३, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, काठमाण्डौ ।
१२. जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७३, जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति कास्की
१३. नेपाल राजपत्र, नेपाल सरकार, मुद्रण विभाग, काठमाण्डौ - २०७३।११।२७
१४. अपराध सम्बन्धी तथ्यांक, अपराध अनुसन्धान विभाग, काठमाण्डौ ।